

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΥ ΔΗΜΟΣΙΕΥΕΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΔΩΡΕΑΝ

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 29
www.koinonikikainotomia.gr

ΜΑΡΤΙΟΣ 2020

ΕΚΔΟΤΗΣ: Μ.Κ.Ο. «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ»
Υπεύθ. Σύνταξης: Δημ. Ηλιάκης, τηλ. 6974322338

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΤΙΣ 31 ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ ΠΟΥ ΕΧΕΙ 31 ΗΜΕΡΕΣ

Από τη μία εξαιρετική ιδέα στην άλλη Αλήθεια, τι γίνεται με την υλοποίηση;

Περπατάς στον δρόμο και παρατηρείς. Βρίσκεσαι στον χώρο που δουλεύεις και συζητάς. Παρατηρείς όλα όσα θα ήθελες να είναι διαφορετικά. Ξαφνικά εμφανίζεται η πρώτη ιδέα, μετά η επόμενη και η επόμενη. Κάθε μία από αυτές είναι η ιδανική λύση για την κάθε πρόκληση που παρατήρησες.

Πόσες από αυτές τις ιδέες αποφάσισες να προσαθήσεις, ώστε να τις υλοποιήσεις;

Πόσες από αυτές υλοποίησες; Πόσες ήθελες να υλοποιήσεις;

Έχω την ευλογία σε αυτή τη ζωή να συναντήσω άτομα που είναι πολύ δημιουργικά. Θεωρώ ότι έχουν δώσει πολλά λιθαράκια και στη δική μου δημιουργικότητα.

Θέλεις κι εσύ να αρχίσει να γίνεται αυτό με τις δικές σου ιδέες, αλλά αντιμετωπίζεις την πρόκληση ότι χάνεσαι διαρκώς μέσα σε αυτές;

Μείνε λίγο εδώ και αναγνώρισε το συναίσθημα. Συζητάς κάτι με κάποιον, βλέπεις κάτι στην τηλεόραση ή στον υπολογιστή, είσαι στη δουλειά και έχεις αφοσιωθεί σε αυτό που κάνεις. Ξαφνικά έρχεται η έμπνευση.

Δεν μπορείς να επικεντρωθείς σε τίποτε άλλο αυτή τη στιγμή, εκτός από το να σκέφτεσαι την ιδέα που έσκασε στο κεφάλι σου.

Βάζεις και τους συνεργάτες σου στο παιχνίδι! Ενθουσιάζεστε όλοι μαζί και φυσικά πολλά μυαλά σκέφτονται καλύτερα από ένα.

Πόσο καλύτερο μπορεί να γίνει;

Θέτεις λοιπόν αυτή την ιδέα ως το επόμενο όνειρο ζωής και αρχίζεις να ψάχνεις για το πως μπορεί να γίνει πραγματικότητα.

Πραγματικά είναι εκπληκτικό το πόσο δημιουργικός μπορεί να γίνει ένας άνθρωπος. Ειδικά στη σημερινή εποχή με όλον αυτόν τον καταγισμό πληροφοριών που δεχόμαστε καθημερινά. Το μυαλό δε χρειάζεται πολλά περισσότερα για να δημιουργήσει την επόμενη καινοτόμα ιδέα που θα φέρει την αλλαγή στον κόσμο.

Το μόνο που χρειάζεται να κάνουμε στην αρχή είναι να ενεργοποιήσουμε την παρατήρηση.

Στη συνέχεια οι πληροφορίες αυτές συνεργάζονται και συνδυάζονται και δημιουργείται κάτι καινούριο, με τη δική μας μοναδικότητα. Έτσι, το συνειδητό φέρνει αυτό το καινούριο στην αντίληψή μας και Μπουμ!

Το εκπληκτικό σε όλο αυτό είναι πως αποτελεί μία διαδικασία που δε σταματάει ποτέ! Είναι τόσο εθιστικό αυτό το συναίσθημα που αισθάνεσαι με κάθε νέα ιδέα.

Αντίστοιχα, μία ιδέα για να υλοποιηθεί έχει κάποιες παραμέτρους. Ορισμένες από τις οποίες είναι

ο χρόνος, η πειθαρχία και η υπομονή και η υπομονή ως προς τον τελικό στόχο.

“Πως μπορώ να είμαι σε θέση να υλοποιώ τις ιδέες μου και να τις βλέπω να γίνονται πράξη;”

Θα σου πω λοιπόν ότι γίνεται. Αρκεί να είσαι διατεθειμένος να βάλεις προτεραιότητα σε σχέση με το τι είναι σημαντικό να ολοκληρώσεις και να δημιουργήσεις στη ζωή σου τώρα.

Στη συνέχεια, αφού καταλήξεις, αυτό που χρειάζεται είναι να δεσμευτείς απέναντι σε αυτό σου το πλάνο και τον στόχο και να αφεθείς στη ροή

Θυμήσου τώρα την ικανοποίηση που ένιωσες όταν το είδες να γίνεται πραγματικότητα.

Είναι αυτή η γλύκα που κάνει κάθε δυσκολία και πεποίθηση του “Είναι αδύνατο να τα καταφέρω” να ξεθωριάζει και να μην υφίσταται πλέον. Εκεί είναι που βρίσκεται η πραγματική αξία της κάθε Εκπληκτικής Ιδέας. Στην πράξη που καλωσορίζει αυτό το νέο επίπεδο εξέλιξης στη ζωή όλων των ανθρώπων που ήταν να επωφεληθούν από αυτή.

Η ουσία βρίσκεται στην Πειθαρχία.

Έχω περάσει κι εγώ από το στάδιο του διαρκούς “Έχω μία ιδέα”. Πέρασα ένα χρονικό διάστημα που νομίζω ότι δεν περνούσε μέρα χωρίς να σκεφτώ 4 ή 5 νέες επιχειρηματικές ιδέες. Ήταν το σημείο στο οποίο αντιλήφθηκα ότι δεν είναι αυτό που έχει τελικά αξία στο να έχεις πολλές ιδέες. Τι να τις κάνεις όταν μένουν στη θεωρία, χωρίς καμία από αυτές να γίνονται πράξη. Το μόνο που χρειάζεται και εδώ είναι να εμπιστευθείς εσένα και τη διαίσθησή σου. Πίστεψέ με, αν εμφανιστεί η μία και μοναδική ευκαιρία για την οποία θα χρειαστεί να παρατήσεις τα πάντα, θα το καταλάβεις πρώτος από όλους εσύ. Έως τότε όμως εμπιστεύσου τις επιλογές σου και δώσε τον καλύτερό σου εαυτό στις προτεραιότητές σου. Για κάποιο λόγο επέλεξες να ξεκινήσεις από αυτές.

Ακόμη κι αν χάσεις μία ευκαιρία στην πορεία, η προσήλωσή σου στο όραμά σου, στο τέλος θα σε ανταμείψει, όπως έχει γίνει πολλές φορές έως σήμερα στην ιστορία του κόσμου.

Αυτό το οποίο κάνει τη μία Εξαιρετική Ιδέα να ξεχωρίζει την άλλη είναι η δύναμη ψυχής που έρχεται να βοηθήσει ώστε να γίνει πραγματικότητα.

Δεν είναι κάτι απλό η υλοποίηση ενός μεγάλου οράματος που κρύβεται πίσω από μία εκπληκτική ιδέα. Αν ήταν έτσι, τότε θα το έκαναν όλοι. Επίσης, δεν είναι ανάγκη να είναι κάτι μεγαλειώδες. Μπορεί να είναι το κερασάκι στην τούρτα και η λεπτομέρεια που θα κάνει τελικά τη διαφορά.

Αν νιώθεις ότι έχεις αυτό το μικρόβιο του πρωτοπόρου και κάθε φορά που πας να βάλεις μία ιδέα σου σε πλάνο νιώθεις ότι όλα κινούνται ενάντια σε αυτό, τότε καλωσήρθες στο club!

Θα σου πω όμως ένα μυστικό.

Τίποτα δεν κινείται ενάντια, εκτός από τις δικές μας πεποιθήσεις και τις εμπειρίες του παρελθόντος που μας κάνουν να πιστεύουμε ότι το να γίνει μία ιδέα πραγματικότητα είναι ένα άπιστο όνειρο.

Αν νιώθεις ότι χρειάζεσαι κάποια περισσότερη καθοδήγηση στο πως μπορείς να ξεπεράσεις όλα αυτά τα εμπόδια και να δεις τις ιδέες σου να γίνονται πράξη, θα χαρώ να τα πούμε. Προς το παρόν θα σου ευχηθώ ολόψυχα, καλές υλοποιήσεις!

Η γνώση όταν διαίρειται, πολλαπλασιάζεται

Οποιαδήποτε γνώση η οποία δεν
κοινωνείται είναι χαμένη γνώση.

Δεν υπάρχει κανένας λόγος να κρατάμε
τη γνώση για τον εαυτό μας, πιστεύοντας
ότι έτσι θα ξεχωρίσουμε από τους
άλλους. Όλοι μας είμαστε ένα και έχουμε
τον ίδιο σκοπό.

Να γίνουμε καλύτεροι, να ανεβάσουμε
το πνευματικό επίπεδο όλων μας έτσι
ώστε η χώρα μας να πάει μπροστά.

της ζωής για να δεις τι θα σου φέρει. Πάντα όμως έχοντας το πλάνο αυτό στο μυαλό σου, σαν τη δική σου Ιθάκη.

Έρχονται στιγμές στη ζωή που χρειάζεται να αναπτυχθούμε και να καλωσορίσουμε το καινούριο στη ζωή μας μέσα από νέα σχέδια που θα μας οδηγήσουν στη δική μας εξέλιξη.

Από ένα σημείο κι έπειτα όμως κατάλαβα ότι χρειάζεται σαν ένα άλλο πλήρωμα ανδρών του Οδυσσέα να κλείσουμε κι εμείς τα αυτιά μας απέναντι στις οποιοδήποτε Σειρήνες και να επικεντρωθούμε στο να υλοποιήσουμε αυτό στο οποίο δεσμευτήκαμε.

Φέρε στο μυαλό σου οποιαδήποτε στιγμή στη ζωή σου σκέφτηκες κάτι, όσο απλό κι αν ήταν. Το σκέφτηκες, το οργάνωσες και το είδες να γίνεται.

▶ Ο κόσμος παραμερίζει για να περάσει ο άνθρωπος που ξέρει που πηγαίνει.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΗΛΙΑΚΗΣ

Τι είναι η Πιστοποίηση Great Place to Work

Η Πιστοποίηση Great Place to Work είναι μια νέα υπηρεσία, την οποία προσφέρει το Great Place to Work σε κάθε εταιρεία η οποία επιθυμεί να αξιολογήσει το εργασιακό της περιβάλλον με τα εργαλεία και τη μεθοδολογία του.

Ουσιαστικά, κάθε εταιρεία της οποίας τα αποτελέσματα της αξιολόγησής της καλύπτουν τα κριτήρια Πιστοποίησης του Great Place to Work (70/100 στο Trust Index και 30/60 στο Culture Audit) μπορεί να αποκτήσει τον τίτλο και το logo της Πιστοποίησης.

Η διαδικασία αξιολόγησης είναι η ίδια που ακολουθείται για όλες τις εταιρείες που διεξάγουν την έρευνα αποτίμησης του εργασιακού τους περιβάλλοντος, είτε για να κατανοήσουν το επίπεδο ικανοποίησης και εμπιστοσύνης των εργαζομένων τους και την εταιρική τους κουλτούρα είτε για να δηλώσουν συμμετοχή στην ετήσια έρευνα και να διεκδικήσουν τη διάκριση Best Workplaces.

Η Πιστοποίηση, στην περίπτωση που αποκτηθεί, έχει διάρκεια ενός έτους και ισχύει από τον μήνα απόκτησής της έως τον αντίστοιχο μήνα της επόμενης χρονιάς.

Η Πιστοποίηση αποκτάται αμέσως μόλις η εταιρεία ολοκληρώσει τα στάδια αξιολόγησης (διερεύνηση απόψεων εργαζομένων με το ερωτηματολόγιο Trust index και αποτίμηση των εταιρικών πρακτικών και πολιτικών βάσει της έκθεσης Culture Audit) και εφόσον ικανοποιεί τα κριτήρια πιστοποίησης που έχει θεσπίσει το Great Place to Work.

Η Πιστοποίηση δεν εξασφαλίζει τη διάκριση της εταιρείας στη λίστα Best Workplaces, αλλά αποτελεί το πρώτο βήμα προς αυτήν.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να ανατρέξετε στο site του Great Place to Work: www.greatplacetowork.gr

Το μέλλον της εργασίας

Του ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ

Τι έχει η επιχείρηση –όχι μόνο ατομικά, αλλά και ως θεσμός– να προσφέρει σε έναν κόσμο όπου ακόμα και τα κράτη θα έχουν διαφορετική μορφή και ο πόλεμος θα διεξάγεται αλλιώς; Η απάντηση είναι απλή: τους ανθρώπους της.

Η εργασία, η «δουλειά» που όλοι μας καθημερινά κάνουμε, αλλάζει. Τόσο η φύση της όσο και το περιβάλλον μέσα στο οποίο αυτή πραγματώνεται μεταβάλλονται διαρκώς και μάλιστα με αυξανόμενο ρυθμό. Οι τεχνολογικές εξελίξεις, ιδιαίτερα στους τομείς των πληροφοριακών συστημάτων και της βιοτεχνολογίας, μας υπόσχονται ένα ενδιαφέρον μέλλον: μηχανές που θα «σκέφτονται» και άνθρωποι που θα μεταδίδουν δεδομένα σαν μηχανές (μέσω ενσωματωμένων «τσιπ» τα πάντα άυλα και «αόρατα» - από τα δεδομένα μέχρι το χρήμα, άνθρωποι που θα ζουν μέχρι τα 100 και θα εργάζονται μέχρι τα 80-90 τους και άλλα πολλά, που σήμερα μας φαίνονται «επιστημονική φαντασία». Ακριβώς όπως «επιστημονική φαντασία» μας φαινόταν δέκα χρόνια πριν, η θρόνη αφής, η ηλεκτρονική κορνίζα, οι δωρεάν διεθνείς βιντεοκλήσεις και η λαπαροσκοπική επέμβαση.

Πως λοιπόν παραμένει μια επιχείρηση ανταγωνιστική σε ένα τόσο ρευστό περιβάλλον; Πως μπορεί να προετοιμαστεί καλύτερα για να πετύχει σε ένα μέλλον το οποίο όλοι ξέρουμε ότι θα είναι πολύ διαφορετικό από το σήμερα αλλά κανείς δεν έχει την παραμικρή ιδέα για το πώς ακριβώς θα είναι (και ας λένε πολλοί ότι ξέρουν); Τι έχει η επιχείρηση –όχι μόνο ατομικά, αλλά και ως θεσμός– να προσφέρει σε έναν κόσμο όπου ακόμα και τα κράτη θα έχουν διαφορετική μορφή και ο πόλεμος θα διεξάγεται αλλιώς;

Η απάντηση είναι απλή: τους ανθρώπους της. Το μοντέλο της μαζικής παραγωγής δεν δουλεύει πια. Ο κάθε πελάτης, ακόμα και ο κάθε προμηθευτής, θέλει ειδική μεταχείριση για να είναι ικανοποιημένος και να συνεργαστεί ξανά με την επιχείρηση. Οι εξωτερικοί συνεργάτες γίνονται όλο και περισσότεροι και όλο και πιο απαραίτητοι.

Τα κοινωνικά δίκτυα έχουν δώσει στον κάθε κατανα-

λωτή δύναμη επηρεασμού της κοινής γνώμης σχεδόν εφάμιλλη με την κάποτε πανίχυρη ζώνη prime time της τηλεόρασης. Η επιχείρηση είναι πλέον «διάφανη».

Όλα αυτά καλείται να τα διαχειριστεί ο εργαζόμενος.

Το μέγεθος των δεδομένων είναι τεράστιο, ο ρυθμός αλλαγής φρενήρης, το εύρος των αποφάσεων μεγάλο και η ευελιξία, εκ των πραγμάτων, απαραίτητη. Και ο ρόλος του προϊστάμενου, του διευθυντή, του επιχειρηματία, του «αφεντικού»; Σε ένα τέτοιο περιβάλλον ο μάντζερ απλώς δεν είναι δυνατόν να δώσει ακριβείς, λεπτομερείς κατευθύνσεις. Ούτε καλά καλά να παρακολουθήσει τις ενέργειες των συνεργατών του δεν είναι σε θέση, πόσο μάλλον να ελέγξει. Το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να δείξει τον δρόμο, να εμπνεύσει τους συνεργάτες του και να κρίνει εκ του αποτελέσματος.

Ο ρόλος του «απλού εργαζομένου» γίνεται πλέον κομβικός και κρίσιμος. Πρέπει να λειτουργήσει σαν μικρός επιχειρηματίας, να νιώσει ότι η δουλειά «του ανήκει». Το βασικό, φυσικά, είναι ο εργαζόμενος να αισθάνεται άνετα με τις απολαβές από την εργασία του. Όμως, δεν είναι μόνο αυτό. Για να βρει την καλύτερη λύση για την επιχείρηση, θα πρέπει να είναι πλήρως ενημερωμένος και να αισθάνεται ότι η επιχείρηση τον εμπιστεύεται, μοιραζόμενη εμπιστευτικές πληροφορίες μαζί του και ζητώντας τη γνώμη του. Θα πρέπει να είναι όχι μόνο εκπαιδευμένος σε τεχνικές δεξιότητες ή σε νέα προϊόντα, αλλά και «παιδευμένος» με γνώσεις και εμπειρίες που θα τον αναπτύξουν ως άνθρωπο. Θα πρέπει να έχει εμπιστοσύνη στην ηγεσία της επιχείρησης. Θα πρέπει να νιώθει ικανοποιημένος όχι μόνο στην επαγγελματική αλλά και στην προσωπική του ζωή. Θα πρέπει να αισθάνεται δεμένος με τους συναδέλφους του, ότι μπορεί να «ακουμπήσει πάνω τους» σε μια δύσκολη στιγμή. Και, βέβαια, θα πρέπει να εμπνέεται όχι μόνο από το όραμα, την αποστολή και τις αξίες –τον λόγο ύπαρξης– της εταιρείας, αλλά και από την ίδια τη φύση της εργασίας του.

Για να συναντήσει λοιπόν το μέλλον, η επιχείρηση θα πρέπει να αρχίσει να αλλάζει από σήμερα. Και το μοντέλο Great Place to Work είναι μια καλή αρχή, αφενός για να διαπιστώσει που βρίσκεται και αφετέρου για το πώς θα μπορέσει να κοιτάξει το μέλλον με αισιοδοξία.

Γιατί η σημερινή κρίση είναι διαφορετική από εκείνη του 2008

Του STEPHEN S ROACH*

Οι κεντρικές τράπεζες δεν μπορούν να στηρίξουν επαρκώς την πραγματική οικονομία που δέχεται το κεντρικό πλήγμα από τον κορωνοϊό. Η προηγούμενη κρίση ήταν, πρωτίστως και κυρίως, ένα χρηματοοικονομικό σοκ με σοβαρό αντίκτυπο στην πραγματική οικονομία. Ο COVID-19, αντίθετα, είναι μια δημόσια-υγειονομική κρίση.

Τα δρακόντεια μέτρα που εφαρμόζονται για να την περιορίσουν – κλείσιμο καταστημάτων, απαγορεύσεις στις μετακινήσεις και περιορισμοί στις δημόσιες συναθροίσεις – προκαλούν σοκ στην πραγματική οικονομία με καταστροφικές συνέπειες για τις επιχειρήσεις, τους εργαζομένους τους και τον χρηματοοικονομικό τομέα.

Κατά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 οι άνευ προηγουμένου δράσεις της Fed και άλλων κεντρικών τραπεζών ήταν και ενδεδειγμένες και αποφασιστικές για την αντιμετώπιση της πρωταρχικής πηγής του σοκ: μιας καταστροφικής έκρηξης και κατάρρευσης του χρηματοοικονομικού συστήματος.

Στην κρίση του κορωνοϊού η Fed δεν μπορεί να παίξει τον ίδιο ρόλο.

Γι' άλλη μια φορά «ανακαλύψαμε» ότι η επόμενη κρίση δεν είναι ποτέ ίδια με την προηγούμενη. Παρά

ταύτα πάντα προσπαθούμε να την ξεπεράσουμε με επανασχεδιασμένες στην ίδια βάση πολιτικές, με ρυθμίσεις και με οικονομικές δομές που ταίριαζαν στην προηγούμενη κρίση – για να διαπιστώσουμε ότι είμαστε πάλι θλιβερά απροετοίμαστη γι' αυτή που έρχεται.

Λεφτά στις υποδομές

Οι κρίσεις τερματίζονται μόνο αν χτυπήσει κάποιος την πηγή τους. Αυτό απαιτεί δημιουργικές και γοργές δράσεις που θα πρέπει να αποσκοπούν πρωτίστως στη βελτίωση των δημόσιων-υγειονομικών υποδομών και στην στήριξη της επιστήμης για τον περιορισμό της μετάδοσης του ιού και τη μείωση των κρουσμάτων.

Δυστυχώς ο συνδυασμός της εσωτερικής πόλωσης, του εθνικού προστατευτισμού και του διεθνούς κατακερματισμού και αποξένωσης είναι ιδιαίτερα αποτρεπτικός στην από κοινού αντιμετώπιση ενός παγκόσμιου προβλήματος.

Όπως πάντα συμβαίνει όταν μια κρίση τελειώνει, θα γίνουν και πάλι μεγάλες ενδοσκοπήσεις για να βρούμε πώς φτάσαμε σ' αυτό το χάος. Δίχως αμφιβολία θα επαναξιολογήσουμε την παγκοσμιοποίηση, που κάποτε έμοιαζε με οικονομική πανάκεια και για τις φτωχές και για τις πλούσιες χώρες.

Ποιοτική ανάπτυξη

Ωστόσο η παγκοσμιοποίηση είχε επίσης ως αποτέλεσμα τον συντονισμό όλων σε ένα ξέφρενο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης: όσο ταχύτερη είναι η ανάπτυξη τόσο μεγαλύτερα τα «οφέλη» για αμφότερους παραγωγούς και καταναλωτές. Δυστυχώς η διαδικασία αυτή δεν έλαβε υπόψη της την ποιότητα της ανάπτυξης. Διότι δεν υπάρχει μόνο απελπισμένη ανάγκη για επενδύσεις για τη μείωση της ασθένειας και τη βελτίωση των δημόσιων-υγειονομικών υποδομών, κάτι που αδιαμφισβήτητα αποκάλυψε η κρίση του COVID-19. Είναι απελπισμένα αναγκαίες οι επενδύσεις και για την προστασία του περιβάλλοντος, ενόψει της εξίσου προφανούς κλιματικής αλλαγής.

Οι πολιτικές για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας κρίσης του 2008 σχεδιάστηκαν για ένα κόσμο στον οποίον απειλούνταν η ποσοτική οικονομική ανάπτυξη. Δεν μπορούν να αποτελέσουν την απάντηση και για ένα κόσμο που αντιμετωπίζει ένα σοκ που προέρχεται από ελλείψεις στην ποιότητα της ανάπτυξης.

Οι νομισματικές και δημοσιονομικές πολιτικές δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις επείγουσες προτεραιότητες αντιμετώπισης μιας αρρώστιας και περιορισμού μιας πανδημίας.

*Ο Στίβεν Σ. Ρόουτς είναι διδάσκων στο Παν/μιο Yale και πρώην πρόεδρος της Morgan Stanley Asia.

Παγκόσμια Πολιτική Οικονομία των Βιολογικών Απειλών (SARS, Covid – 19)

Αν και το βασικό κοινό μεταξύ των δύο κορονοϊών είναι ότι και οι δύο πρωτοεμφανίστηκαν στην Κίνα, υπάρχουν σημαντικές διαφορές όσο αφορά τις οικονομικές κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες λόγω της παγκοσμιοποίησης

Του **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Η. ΜΠΟΖΙΝΗ**

Το SARS (Severe Acute Respiratory Syndrome), στα ελληνικά «Σοβαρό Οξύ Αναπνευστικό Σύνδρομο», αποτελεί μια ιογενή νόσο του αναπνευστικού συστήματος που οφείλεται στον κορονοϊό SARS και εμφανίστηκε σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ), για πρώτη φορά στην Νότια Κίνα τον Νοέμβριο 2002 (μέχρι τον Ιούλιο 2003), ενώ επεκτάθηκε σε 26 περίπου χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο, με 8.098 περιστατικά και 774 επιβεβαιωμένους θανάτους.

Ο νέος κορονοϊός SARS – Cov – 2 ή Covid – 19, εμφανίστηκε και πάλι στην Κίνα, στη επαρχία Γουχάν, τον Δεκέμβριο του 2019 και μόλις σε τρεις μήνες έχει επεκταθεί σε 154 χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο, με 200.000 σχεδόν κρούσματα και με 7,900 θανάτους (μέχρι και τις 18 Μαρτίου 2020).

Αν και το βασικό κοινό μεταξύ των δύο κορονοϊών είναι ότι και οι δύο πρωτοεμφανίστηκαν στην Κίνα, υπάρχουν σημαντικές διαφορές όσο αφορά τις οικονομικές κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες λόγω της παγκοσμιοποίησης. Το 2002, είχαν περάσει 11 μόνο χρόνια από το οριστικό τέλος του Ψυχρού Πολέμου (1989 – 1991) και του Διπολικού συστήματος στις Διεθνείς Σχέσεις, ενώ αρκετά κράτη δεν ήταν τόσο διασυνδεδεμένα και αλληλοεξαρτώμενα σε θέματα διεθνούς εμπορίου. Η Κίνα μετά την πτώση και την διάλυση της ΕΣΣΔ, ξεκινούσε να αναδύεται αργά αλλά σταθερά, ως ένας νέος δυναμικός παράγοντας στις διεθνείς οικονομικές εξελίξεις όπου και έγινε μέρος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου τον Δεκέμβριο του 2001, μετά από μια χρόνια διεθνή απομόνωση λόγω εσωτερικών πολιτικών και κοινωνικών προβλημάτων και εσωστρέφειας.

Σήμερα, 17 χρόνια μετά από την αρχική εμφάνιση του SARS-1, η Κίνα με πληθυσμό γύρω στα 1.379 δισεκατομμύρια κατοίκους (CIA Factbook – July 2017), είναι διασυνδεδεμένη όσο ποτέ άλλοτε με το παγκόσμιο οικονομικό σύστημα: κατασκευάζει στο έδαφος της περίπου το 20% των παγκόσμιων εμπορευμάτων (UNCTAD/DITC/INF/2020/1), ενώ διαχειρίζεται το 42% του παγκόσμιου ηλεκτρονικού εμπορίου (Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ 2018), και κατέχει το 13.45% των παγκόσμιων εξαγωγών, με τις ΗΠΑ να έχουν αντίστοιχα 8.98% και την Γερμανία 8.43%, σύμφωνα με το κορυφαίο Think Tank στον κόσμο Center for Strategic and International Studies (CSIS).

Εξαθλίωση και αστικοποίηση

Η οικονομική ανάπτυξη της Κίνας όμως, στηρίζεται αποκλειστικά σε οικονομικούς δείκτες και η στατιστική πάντοτε ήταν ο πλέον σίγουρος τρόπος να κρύβεις την αλήθεια. Η οικονομική και διατροφική εξαθλίωση ενός σημαντικού μέρους των Κινέζων πολιτών, η έντονη αστικοποίηση λόγω του ραγδαίου οικονομικού μετασχηματισμού, η μη πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και η πολιτισμική κουλτούρα (κουζίνα), αποτέλεσαν μάλλον (υπάρχουν και άλλες πιθανές εκδοχές προέλευσης του Covid-19 που δεν μπορούν να απορριφθούν προς στιγμή), και την αιτία της ανάδυσης νέων βιολογικών απειλών όπως

ο Covid-19. Αν και η Κίνα βρίσκεται αρκετά μακριά γεωγραφικά από την Ευρώπη (7.562 χιλιόμετρα ειδικότερα από την Ιταλία, που αποτελεί και μεγάλο εμπορικό εταίρο της Κίνας), η παγκόσμια εμπορική αλληλεξάρτηση και η μεταναστευτική παγκοσμιοποίηση με κάθε μεταφορικό μέσο, είχε ως αποτέλεσμα την ευρεία μετάδοση του Covid-19 μέσα σε 3 μήνες σε πάνω από 150 κράτη σε παγκόσμιο επίπεδο.

Σε οικονομικό επίπεδο, ο SARS – 1 το 2002, σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (World Economic Forum 2020), ήταν η αιτία για απώλειες της τάξεως 50 δισ. περίπου δολαρίων για την παγκόσμια οικονομία, ενώ ο MERS του 2015 που εμφανίστηκε στην Βόρεια Κορέα με 38 θανάτους, επέφερε οικονομικές απώλειες της τάξης των 8,5 δισ. δολαρίων αντίστοιχα.

Με την μέχρι τώρα εικόνα και την παγκόσμια γεωγραφική επέκταση του Covid-19, όλα δείχνουν ότι θα επιφέρει σημαντικά ισχυρότερο πλήγμα στην παγκόσμια οικονομία. Το παγκόσμιο εμπόριο, η ναυτιλία, ο τουρισμός, οι έμμεσες ξένες επενδύσεις και η τεχνολογική έρευνα θα επιβραδυνθούν σημαντικά, με αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τα ίδια τα κράτη, ενώ οι κρατικοί μηχανισμοί θα δοκιμαστούν σε καταστάσεις υψηλής και συνεχόμενης κοινωνικής και οικονομικής πίεσης.

Η πιο σημαντική επίπτωση όμως, θα είναι ο ισχυρός κλονισμός της καταναλωτικής εμπιστοσύνης και ψυχολογίας των πολιτών, της κοινωνικής συνοχής και των κοινωνικών προτεραιοτήτων, ενώ είναι σχεδόν σίγουρο και το πολιτικό κόστος, ειδικά για κυβερνήσεις που θα κατηγορηθούν ότι ολιγόωσαν στην διαδικασία λήψης αποφάσεων όσο αφορά την πανδημία.

Αργησαν δραματικά

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (World Health Organization), ο οποίος λόγω της έντονης γραφειοκρατίας και λόγω επιχειρηματικών και κρατικών συμφερόντων (των ισχυρών κρατών ειδικά), άργησε δραματικά να χαρακτηρίσει τον Covid – 19 ως πανδημία, χάνοντας με αυτόν τον τρόπο, υπερ – πολύτιμο χρόνο για έναν διεθνή αποτελεσματικό συντονισμό και διαχείριση της πανδημίας με σωστές προσεγγίσεις, προϋποθέσεις και προσαρμοσμένες πολιτικές αποφάσεις. Η Ε.Ε. αντίστοιχα, παραμένει σταθερά απύσχα από δυναμικές ενέργειες συντονισμού των κρατών μελών της για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας, αποδεικνύοντας τελικά ότι στην ουσία παραμένει ένα μεγάλο γραφειοκρατικό παζάρι ανταλλαγής προϊόντων και υπηρεσιών, παρά μια ένωση που δραστηριοποιείται για το κοινό καλό των κρατών – μελών της.

Η παγκόσμια Βιοασφάλεια (Global Biosecurity) και η Βιοεπιτήρηση (Biosurveillance), αποτελούν βασικά και αναγκαία «εργαλεία» (πολιτικές) των κρατών για την αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων, όχι μόνο για την πανδημία του Covid – 19, αλλά και για τις βιολογικές απειλές που θα εμφανιστούν ή θα επανεμφανιστούν στο άμεσο μέλλον.

Βασική προϋπόθεση όμως για την αποτελεσματική εδραίωση μιας παγκόσμιας βιοασφάλειας, δεν είναι μόνο ο συντονισμός των διεθνών δρώντων (κρατών, διεθνών οργανισμών, ΜΚΟ και Διεθνούς Κοινωνίας Πολιτών), αλλά και η σύγκρουση με τα επιχειρηματικά πολυεθνικά συμφέροντα και με τις (εκ του πονηρού?) πιθανές αποφάσεις των διεθνών οργανισμών και ισχυρών κρατών, που τυχόν επωφελούνται από τις αναδυόμενες βιολογικές απειλές και πανδημίες.

ΕΠΩΝΥΜΩΣ

Έντυπος Τύπος...

Επειδή στις μέρες μας τα πάντα αμφισβητούνται και δοκιμάζονται, κανείς δεν γνωρίζει που θα «κάτσει η μπίλια» αυτής της ιστορίας με την πανδημία. Η ενημέρωση των πολιτών αλλάζει με γοργούς ρυθμούς. Τα πάντα έχουν αφεθεί στην τρομολαγνία της τηλεόρασης και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Ο έντυπος τύπος όμως είναι αυτός που όπως αποδεικνύεται πληρώνει το μάρμαρο ακριβά. Το αναγνωστικό του κοινό συρρικνώνεται, γιατί αναζητεί τη γρηγορότερη και ανέξοδη ενημέρωση από τον ηλεκτρονικό τύπο και την τηλεόραση, αγνοώντας ότι η ενημέρωση αυτή είναι καθοδηγούμενη και ελεγχόμενη. Τον καθιστά δε, αγέλη στα χέρια των ισχυρών...

Από την άλλη, ο έντυπος τύπος, όλοι γνωρίζουν ότι ούτε ελέγχεται, ούτε απαξιώνεται. Γι' αυτό τα αθηνοκεντρικά ΜΜΕ τον βλέπουν σαν ανταγωνιστή στο μοίρασμα της διαφημιστικής πίτας, και όχι μόνο, διότι τα περιφερειακά μέσα αναδεικνύονται πιο αξιόπιστα από αυτά, γιατί δεν χειραγωγούνται.

Πέρα τούτου όμως, η κάθε κυβέρνηση προσπαθεί και η ίδια να τα καθυποτάξει, αφήνοντάς τα έρμαιο των ισχυρών, που ελέγχουν την κάθε μορφής οικονομική ενίσχυση του έντυπου τύπου.

Η νέα γενιά δε, αγνοεί το μεγάλο πλεονέκτημα της εφημερίδας που είναι η άλλη ενημέρωση: η σχολαστική και αξιόπιστη. Διότι δεν ελέγχεται, όπως αυτή των κοινωνικών μέσων δικτύωσης, που ανά πάσα στιγμή και ώρα το σύστημα μπορεί να την ελέγξει και να την απαξιώσει έως και να την εξαφανίσει.

Εάν λοιπόν, δεν παρθούν μέτρα από το ίδιο το κράτος για να βάλει τα πράγματα στη σωστή τους θέση, πολλές εφημερίδες θα κλείσουν με τις γνωστές συνέπειες... Η ιστορία και η έρευνα ενός τόπου που αναζητεί το κάθε περιφερειακό μέσο, δεν θα αναδεικνύεται, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει σωστή και πλήρη ενημέρωση.

Η τύχη του έντυπου τύπου, απομένει στα χέρια του αναγνώστη και συνδρομητή του.

Και μην ξεχνάτε... Το διάβασμα δεν κουράζει, ξεκουράζει...

Νίκος Καραγιαννάκης

ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ

Του Σ. ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΗ

Είναι νόμος της φύσης, της φυσικής ότι κάθε σύστημα που βρίσκεται σε κρίση, για να μπορέσει να ανταπεξέλθει προβαίνει σε καλλίτερη και αποδοτικότερη αυτοοργάνωση.

Αυτοοργάνωση σημαίνει πολλά και διάφορα, αλλά σε επίπεδο προσωπικών αποφάσεων, σημαίνει αν μη τι άλλο καταγραφή και αξιοποίηση των πόρων που στις καλές εποχές είτε τους αγνοούμε είτε τους παραβλέπουμε.

Όταν έχουμε οικονομική κρίση και γνωρίζουμε ότι οι οικονομικοί μας πόροι είναι μειωμένοι και καθηλωμένοι, πρέπει να αναζητήσουμε άλλους πόρους που σχετίζονται με την ικανότητα μας να προσαρμοζόμαστε σε νέες συνθήκες και δυσκολότερες καταστάσεις.

Η ικανότητα προσαρμογής είναι απαραίτητη για την επιβίωση μας κατά τη διάρκεια της κρίσης. Παρ' όλα αυτά σε όλες τις κρίσεις, πολλοί ακόμη και «ειδικοί» στην αντιμετώπιση κρίσεων, ασχολούνται μόνο με την καταστολή των εξεγερμένων λόγω της κρίσης, παρά με την ουσιαστική αύξηση της ικανότητας τους για προσαρμογή.

Ένας από τους βασικότερους μηχανισμούς προσαρμογής είναι ο έλεγχος του στρες. Ο έλεγχος του στρες σε καλές περιόδους είναι για πολλούς μια πολυτέλεια που αντισταθμίζεται από τη διασκέδαση, το ξεφάντωμα και το «περνάω καλά» που συχνά συνδέεται με δανεισμό για ταξίδια, διασκέδαση, διακοπές, νυχτοπερπατήματα, «καλοπέραση» και σπατάλη.

Ο έλεγχος τους στρες σε περιόδους κρίσης πρέπει να σχετίζεται με την ικανότητα ελέγχου του αυτόνομου νευρικού συστήματος που θα φέρει ηρεμία, καθαρή σκέψη, επινοητικότητα, αισιοδοξία, αυξημένη ικανότητα για δράση και απόδοση, μεγαλύτερη αντοχή στην ψυχική και σωματική καταπόνηση, αλλά και ικανοποίηση δηλαδή όλα εκείνα που είναι απαραίτητα για μια ευκολότερη και δημιουργικότερη προσαρμογή στις δύσκολες συνθήκες.

Η αυτοοργάνωση έχει σχέση επί παραδείγματι με την δυνατότητα μας να κάνουμε τις σχέσεις μας ανταποδοτικές σε επίπεδο προσφορών και όχι σε επίπεδο χρημάτων, αφού και τα δύο μέρη μιας τέτοιας ανταποδοτικής συνδιαλλαγής πάσχουν από ένδεια χρημάτων, σίγουρα όμως δεν πάσχουν από ένδεια άλλων μέσων, προϊόντων και υπηρεσιών.

Σκεφθείτε ένα δίκτυο όπου ο ένας θα πρόσφερε την όποια υπηρεσία χρειάζεται κάποιος άλλος και εκείνος θα του πρόσφερε μια άλλη υπηρεσία ή προϊόντα που μπορεί να διαθέσει. Αν μη τι άλλο θα

εξασφάλιζε κανείς την επιβίωση του μέχρι να περάσει η κρίση. Γιατί η κρίση θα περάσει όταν εκείνοι που τη δημιούργησαν το αποφασίσουν, αλλά κανείς δεν ξέρει πόσο θα διαρκέσει αυτό. Μέχρι τότε πρέπει να επιβιώσουμε και αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο με αυτοοργάνωση που να αποσκοπεί στην αύξηση της προσαρμοστικότητας μας στις νέες συνθήκες.

Πάντως άσχετα αν είσαι θύμα ή θύτης η κρίση απαιτεί αυτοοργάνωση.

Είδα πολλές διαφημίσεις για φιλανθρωπία και όχι άδικα αλλά δεν είδα παράλληλα ένα ταμείο αρωγής απολυμένων οποιουδήποτε κλάδου, ένα

ταμείο αρωγής χαμηλοσυνταξιούχων και άλλων αναξιοπαθούντων που δεν ανήκουν στις ελιτίστικες ομάδες όπου καθημερινά στρέφονται τα φώτα της δημοσιότητας. Ίσως η δημιουργία τέτοιων ταμείων αρωγής θα προσέκλυε και τα χρήματα των οπαδών του «δεν πληρώνω-δεν πληρώνω» γιατί πολλοί από αυτούς που συμμετέχουν, δεν πληρώνουν όχι τόσο από ανέχεια όσο από αντίδραση.

Είναι και αυτός ένας τρόπος αυτοοργάνωσης μέχρι το έγκλημα του «δεν πληρώνω» να προκύψει σαν κακούργημα οπότε θα απαιτηθούν άλλοι τρόποι προσαρμογής στην πραγματικότητα. Η κάθε κρίση σημαίνει κίνδυνο και στον κίνδυνο αντιδρούμε πάντα με πάλη ή φυγή. Αν τα κότσια σου αντέχουν τη φυγή στην ξενιτιά τότε χρειάζεσαι την ικανότητα της αυτοοργάνωσης για να επιβιώσεις στο νέο περιβάλλον. Αν δεν σε παίρνει για φυγή πρέπει να κάτσεις και να το παλέψεις. Πάντα όμως ο έλεγχος του στρες θα είναι το κλειδί της αυτοοργάνωσης.

Πεντακόσια χρόνια μετά τη θανατηφόρο επιδημία, οι επιστήμονες ανακάλυψαν τι σκότωσε τους Αζτέκους

Ένας νέος ένοχος αποκαλύπτεται από το DNA

Το 1545 μια θανατηφόρα καταστροφή έπληξε το έθνος των Αζτέκων στον Μεξικό. Οι άνθρωποι άρχισαν να πεθαίνουν από υψηλό πυρετό, πονοκέφαλους και αιμορραγία από τα μάτια, το στόμα και τη μύτη και μέσα σε τρεις-τέσσερις μέρες έχαναν τη ζωή τους. Μέσα σε πέντε χρόνια, 15 εκατομμύρια άνθρωποι - περίπου το 80% του πληθυσμού - εξαφανίστηκαν από την επιδημία την οποία οι ντόπιοι ονόμασαν «cocoliztli». Η λέξη σημαίνει πανώλη στη γλώσσα των Αζτέκων Ναχουάτλ. Η αιτία της ωστόσο έχει αμφισβητηθεί για σχεδόν 500 χρόνια.

Την περασμένη Δευτέρα, οι επιστήμονες απέκλεισαν την ευλογία, την ιλαρά και τη γρίπη ως πιθανούς υπόπτους, καθώς ταυτοποίησαν έναν τυφοειδή «εντερικό πυρετό» για τον οποίο βρήκαν στοιχεία DNA στα δόντια των νεκρών.

«Η cocoliztli ήταν μια από τις πολλές επιδημίες που έπληξαν το Μεξικό μετά την άφιξη των Ευρωπαίων, αλλά ήταν συγκεκριμένα η δεύτερη από τις τρεις επιδημίες που ήταν καταστροφικές και οδήγησαν στον μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων απωλειών», δήλωσε ο Ashild Vagene του Πανεπιστημίου Tuebingen στη Γερμανία.

«Η αιτία αυτής της επιδημίας έχει συζητηθεί εδώ και πάνω από ένα αιώνα από τους ιστορικούς και τώρα είμαστε σε θέση να προσφέρουμε άμε-

σες αποδείξεις μέσω της χρήσης του αρχαίου DNA για να συμβάλουμε σε ένα μακροχρόνιο ιστορικό θέμα», πρόσθεσε ο επιστήμονας ο οποίος συνυπέγραψε μια μελέτη που δημοσιεύτηκε στο επιστημονικό περιοδικό Nature Ecology and Evolution.

Το ξέσπασμα θεωρείται μια από τις πιο θανατηφόρες επιδημίες στην ανθρώπινη ιστορία, πλησιάζοντας την πανούκλα που σκότωσε 25 εκατομμύρια ανθρώπους στη δυτική Ευρώπη τον 14ο αιώνα.

Οι ευρωπαίοι αποικιοκράτες διέδωσαν την ασθένεια καθώς έφταναν στο νέο κόσμο, φέρνοντας σε επαφή τα μικρόβια με τους τοπικούς πληθυσμούς που δεν τα είχαν ποτέ αντιμετωπίσει και δεν είχαν αναπτύξει ανοσία. Η cocoliztli στο σημερινό Μεξικό και μέρος της Γουατεμάλας ήρθε μόλις δύο δεκαετίες μετά από μια επιδημία ευλογιάς που σκότωσε περίπου 5-8 εκατομμύρια ανθρώπους αμέσως μετά την ισπανική άφιξη.

Μια δεύτερη εστία από το 1576 έως το 1578 σκότωσε το ήμισυ του εναπομείναντος πληθυσμού.

«Στις μεγάλες πόλεις, έσκαψαν μεγάλα χαντάκια και από το πρωί μέχρι το ηλιοβασιλέμα οι ιερείς δεν έκαναν τίποτα άλλο παρά να μεταφέρουν τα νεκρά σώματα και να τα ρίχνουν σε ομαδικούς τάφους», αναφέρει ο ιστορικός Fray Juan de Torquemada ως χρονολόγιο της περιόδου.

Ακόμη και εκείνη την εποχή, οι γιατροί είπαν ότι

τα συμπτώματα δεν συμπίπτουν με εκείνα των πιο γνωστών ασθενειών όπως η ιλαρά και η ελονοσία.

Οι επιστήμονες λένε τώρα ότι έχουν πιθανώς αποκαλύψει τον ένοχο. Αναλύοντας το DNA που εξήχθη από 29 σκελετούς που είχαν ταφεί σε ένα τέτοιο νεκροταφείο, βρήκαν ίχνη του βακτηρίου σαλμονέλας enterica, της ποικιλίας Paratyphi C.

Είναι γνωστό ότι το βακτήριο προκαλεί εντερικό πυρετό, εκ των οποίων ο τυφοειδής είναι ένα παράδειγμα. Πολλά στελέχη της σαλμονέλας μεταδίδονται μέσω μολυσμένων τροφίμων ή νερού και μπορεί να έχουν ταξιδέψει στο Μεξικό με κατοικίδια ζώα που έφεραν οι Ισπανοί, σύμφωνα με την ερευνητική ομάδα.

Η Salmonella enterica είναι γνωστό ότι ήταν παρούσα στη Μεσαίωνα. «Έχουμε εξετάσει όλα τα βακτηριακά παθογόνα και τους ιούς DNA για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα γονιδιωματικά δεδομένα και η σαλμονέλα enterica ήταν το μοναδικό μικρόβιο που ανιχνεύθηκε», δήλωσε ο συν-συγγραφέας Αλέξανδρος Herbig, από το Πανεπιστήμιο Tuebingen.

Είναι πιθανόν, ωστόσο, ότι κάποιοι παθογόνοι οργανισμοί ήταν είτε μη ανιχνεύσιμοι είτε εντελώς άγνωστοι. «Δεν μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα ότι το S enterica ήταν η αιτία της επιδημίας», δήλωσε η Kirsten Bos. «Πιστεύουμε ότι πρέπει να θεωρηθεί ισχυρός υποψήφιος», αναφέρει η επιστήμονας.

Bloomberg: Πώς ο Θουκυδίδης «εξηγεί» τη συμπεριφορά της Τουρκίας και του Πούτιν

Ο αρθρογράφος του Bloomberg προσπαθεί να συγκρίνει την Αρχαία Αθήνα με τις σύγχρονες υπερδυνάμεις.

«Για να καταλάβεις τον κόσμο σήμερα, διάβασε... Θουκυδίδη». Αυτό προτρέπει τους αναγνώστες του Bloomberg ο αρθρογράφος Αντρέας Κλουθ, ο οποίος προσπαθεί να συγκρίνει την Αρχαία Αθήνα με τις σύγχρονες υπερδυνάμεις.

«Το 416 π.Χ. ο στρατός της Αθήνας μετέβη στο μικρό και ουδέτερο νησί της Μήλου. Οι Αθηναίοι ζήτησαν από τους Μήλιους να υποταχθούν σ' αυτούς και να αποτίουν τιμές, ειδάλλως θα εξαλείφονταν. Έκπληκτοι, οι Μήλιοι επικαλέστηκαν την ηθική, τη δικαιοσύνη, τον νόμο, ακόμη και τους Θεούς. Οι Αθηναίοι απάντησαν: "Έχετε απλώς να επιλέξετε μεταξύ του να κάνετε ό,τι σας είπαμε ή να καταστραφείτε. Μην σπαταλάτε τον χρόνο μας". "Αυτό είναι άδικο" επέμειναν οι Μήλιοι» αφηγείται ο αρθρογράφος του Bloomberg.

«Έτσι οι Αθηναίοι σκότωσαν όλους τους ενήλικους άνδρες και πούλησαν τις γυναίκες και τα παιδιά ως σκλάβους. Στη συνέχεια, έστειλαν περίπου 500 αποίκους να κατοικήσουν στο νησί».

Σύμφωνα με τον Αντρέας Κλουθ, το παραπάνω κείμενο, στο οποίο περιγράφεται στο έργο του Θουκυδίδη για την «Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου» αποτυπώνεται όλη η ουσία των διεθνών σχέσεων, συνιστώντας ένα καλό εγχειρίδιο κατανόησης του σημερινού κόσμου.

Στον διάλογο μεταξύ Αθηναίων και Μήλιων αντικατοπτρίζονται οι δύο παραδοσιακές προσεγγίσεις της πολιτικής.

- Ο ρεαλισμός των Αθηναίων που αποκωδικοποιεί τον κόσμο ως μία «σκηνή, η οποία οργανώνεται αποκλειστικά από την ισχύ και το συμφέρον».

- Ο ιδεαλισμός των Μήλιων, ο οποίος συχνά αναπτύσσεται ως διεθνές δίκαιο και εντάσσεται στα κείμενα των Ηνωμένων Εθνών και της Ε.Ε., με στόχο την προστασία του αδύναμου από τον δυνατό και την κοινή ωφέλεια.

Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, σύμφωνα με το Bloomberg, ο Δυτικός Κόσμος οργανώθηκε – κατά βάση – στην αρχιτεκτονική των Μήλιων. Κι αυτό ίσχυε για τουλάχιστον μία 10ετία, μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου.

«Αυτό που συμβαίνει σήμερα είναι μία ραγδαία μεταστροφή από τον ιδεαλισμό στον ρεαλισμό. Ορισμένες σύγχρονες δυνάμεις, όπως η Ρωσία, η Τουρκία και η Κίνα, οι οποίες παλαιότερα βίωσαν την ταπείνωση από τη Δύση, τώρα αναλαμβάνουν τον ρόλο των αρχη-ρεαλιστών» επισημαίνει ο αρθρογράφος του Bloomberg.

Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα επικαλείται τον Βλαντίμιρ Πούτιν, ο οποίος το 2008 εισέβαλε στη Γεωργία και το 2014 προσάρτησε την Κριμαία. «Και το έκανε, όπως ακριβώς οι Αθηναίοι με τη Μήλο».

Όσον αφορά την Ευρώπη, κατά τον Αντρέας Κλουθ, φαίνεται ότι διαθέτει μόνο αξίες, αλλά όχι ισχύ. Αντίθετα, οι ΗΠΑ, υπό τον Ντόναλντ Τραμπ, μάλλον έχουν απολέσει το ενδιαφέρον για τις αξίες, προωθώντας το «Πρώτα η Αμερική» ό,τι κι αν σημαίνει αυτό.

Η επιδημία και η πολυπλοκότητα Σκέψεις ενώ τα γεγονότα τρέχουν

Του ΠΙΕΡΛΟΥΙΤΖΙ ΦΑΓΚΑΝ*

Τι έδωσε τέλος στον Μεσαίωνα και οδήγησε στην απαρχή των μοντέρνων καιρών; Μερικοί ιστορικοί, λίγοι στην πραγματικότητα, υποστηρίζουν ότι, εάν υπήρχε μια αποφασιστική στιγμή (όχι μία και μόνο αιτία, αλλά η πυροδότηση μιας διαδικασίας), αυτή ήταν η Μαύρη Πανώλη του 1300.

Σε σύγκριση με όσα συμβαίνουν σήμερα, τα γεγονότα εκείνης της εποχής είχαν πολύ διαφορετικές μορφές και συνθήκες. Ωστόσο κάποιες είναι παρόμοιες. Ξεκινώντας από την πυροδότηση. Η Μαύρη Πανώλη ήταν ασιατική προέλευσης (τεχνικά ήταν ένα βακτήριο, αλλά οι μέθοδοι εξάπλωσης είναι παρόμοιες), από τη Μογγολία για την ακρίβεια. Μεταδόθηκε στον άνθρωπο λόγω των διαφόρων συνηθειών που είχαν αυτοί οι πληθυσμοί όσον αφορά τις σχέσεις με τα ζώα. Στην πραγματικότητα, η μετάδοση ασθενειών από τα ζώα στον άνθρωπο, η ζωνόσος, έχει σημειωθεί από την εποχή της Με-

σοποταμίας. Η εξίσου παλιά ανθρώπινη παράδοση αλληλεξάρτησης μεταξύ ομάδων, ακόμη και σε μεγάλες αποστάσεις μεταξύ τους, έκανε τα υπόλοιπα.

Έτσι, το 1300 το βακτήριο «επιβιβάστηκε» στα γενοβέζικα εμπορικά πλοία στην περιοχή της Κριμαίας, και στη συνέχεια «αποβιβάστηκε» στη Μεσίνα, τη Γένοβα και τη Μασσαλία. Η μετάδοση από το ζωικό βασίλειο στον άνθρωπο και η διάχυσή του μεταξύ ανθρώπινων ομάδων ακόμη και σε μεγάλες αποστάσεις, είναι δύο σταθερές της ιστορίας μας. Αλλά ο Μαύρος Θάνατος είχε διαφορετικά αποτελέσματα από αυτά του σημερινού φαινομένου.

Η θνησιμότητα ήταν πολύ υψηλή, και μέσα σε μόλις πέντε χρόνια αφανίστηκε, με ιδιαίτερα άσχημο τρόπο, τουλάχιστον το ένα τρίτο του ευρωπαϊκού πληθυσμού – σε ορισμένες περιοχές ακόμη και ο μισός πληθυσμός.

«Ο κόσμος ετοιμάστηκε να αντιμετωπίσει την τρομοκρατία, όχι όμως την επιδημία των ιών»

Η Κίνα τουλάχιστον καθυστέρησε την εξάπλωση του ιού σε διεθνές επίπεδο επιβάλλοντας δραστικά μέτρα, όπως η απομόνωση πόλεων με εκατομμύρια κατοίκους, είπε ο Τέντρος Αντανόμ Γκεμπρέέσους

Ο γενικός διευθυντής του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας Τέντρος Αντανόμ Γκεμπρέέσους απηύθυνε έκκληση να γίνουν περισσότερες επενδύσεις στην προετοιμασία για την αντιμετώπιση των ασθενειών, με αφορμή την επιδημία ιογενούς πνευμονίας που προκαλεί ο νέος κοροναϊός ο οποίος εντοπίστηκε τον Δεκέμβριο στην Κίνα.

«Ο κόσμος δαπανά δισεκατομμύρια δολάρια για να προετοιμαστεί για τρομοκρατικές ενέργειες, όμως σχετικά λίγα χρήματα για να προετοιμαστεί για την επίθεση ενός ιού που μπορεί να αποδειχθεί πολύ πιο φονικός και καταστροφικός από οικονομική, πολιτική και κοινωνική σκοπιά», τόνισε ο Τέντρος Αντανόμ Γκεμπρέέσους, ο οποίος εκφράστηκε από το βήμα της Διάσκεψης του Μονάχου για την Ασφάλεια.

«Αυτό είναι επικίνδυνο μυωπικό», προειδοποίησε ο ίδιος.

Ο ΠΟΥ, συνέχισε ο γενικός διευθυντής του, ανησυχεί για την έλλειψη συναίσθησης του επείγοντος χαρακτήρα που έχει η χρηματοδότηση των μέτρων προετοιμασίας και ετοιμότητας από πλευράς της διεθνούς κοινότητας. Ο ΠΟΥ απηύθυνε έκκληση να συγκεντρωθούν 675 εκατομμύρια δολάρια για να προσφερθεί βοήθεια σε χώρες όπου τα συστήματα υγείας είναι αδύναμα ώστε να προετοιμαστούν για το πιθανό ξέσπασμα επιδημιών όπως αυτή του COVID-19.

Το πρώτο κρούσμα μόλυνσης από τον νέο κοροναϊό στην αφρικανική ήπειρο ανακοινώθηκε στην αιγυπτιακή κυβέρνηση την Παρασκευή. Ο πρώτος θάνατος από τον COVID-19 στην Ευρώπη ανακοινώθηκε χτες Σάββατο στη Γαλλία.

Η Κίνα τουλάχιστον καθυστέρησε την εξάπλωση του ιού σε διεθνές επίπεδο επιβάλλοντας δραστικά μέτρα, όπως η απομόνωση πόλεων με εκατομμύρια κατοίκους, είπε ο Τέντρος Αντανόμ Γκεμπρέέσους. Με αυτόν τον τρόπο, κέρδισε χρόνο ώστε ο υπόλοιπος κόσμος να λάβει τα απαραίτητα μέτρα, συμπλήρωσε απευθύνοντας έκκληση στη διεθνή κοινότητα να δείξει αλληλεγγύη.

Ακόμη, ο γενικός διευθυντής του ΠΟΥ προειδοποίησε ότι οι φήμες και οι ψευδείς ειδήσεις διαδίδονται ακόμη πιο γρήγορα από τον νέο κοροναϊό.

Ο ΠΟΥ συνεργάζεται με εταιρείες-κολοσσοί του Διαδικτύου, όπως οι Facebook, Google, Twitter, YouTube και άλλες πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης για να προληφθεί η διασπορά ψευδών πληροφοριών και η κινδυνολογία, συνέχισε.

Οι κυβερνήσεις και τα μέσα ενημέρωσης πρέπει να προειδοποιήσουν επαρκώς και έγκαιρα τον κόσμο για τους κινδύνους αλλά χωρίς «να δυναμώνουν τις φλόγες της υστερίας», τόνισε ο Τέντρος.

«Είναι ώρα για γεγονότα, όχι για να ενοσταλάζεται φόβος. Είναι ώρα για αλληλεγγύη, όχι για στιγματισμό», επέμεινε ο γενικός διευθυντής του ΠΟΥ.

Πώς θα μεταρρυθμιστεί ο «στημένος» καπιταλισμός

Του MARTIN WOLF

Το σύστημα δεν δουλεύει και πρέπει να αλλάξει. Ποιες μεταρρυθμίσεις απαιτούνται. Γιατί πρέπει να μειωθούν οι ανισότητες. Ο ρόλος-κλειδί της πολιτικής.

«Είναι ξεκάθαρο τότε ότι... τα κράτη στα οποία το μεσαίο στοιχείο είναι μεγάλο και ισχυρότερο, αν είναι δυνατόν, απ' ό,τι τα άλλα δύο [πλούσιοι και φτωχοί] μαζί, ή σε οποιοδήποτε ποσοστό ισχυρότερο από κάθε ένα εκ των άλλων δύο μόνο του, υπάρχει κάθε δυνατότητα να έχουν ένα αποτελεσματικό Σύνταγμα».

Ετσι συνόψισε ο Αριστοτέλης την ανάλυσή του για τις ελληνικές πόλεις-κράτη. Η σταθερότητα αυτού που τώρα μπορούμε να αποκαλέσουμε «συνταγματική δημοκρατία» εξαρτώνταν από το μέγεθος της μεσαίας τάξης. Δεν είναι τυχαίο ότι στις ΗΠΑ και τη Μεγάλη Βρετανία, επί μακρόν σταθερές δημοκρατίες, σήμερα υποκύπτουν στη δημαγωγία και καταγράφεται η μεγαλύτερη ανισότητα μεταξύ των δυτικών κρατών υψηλού εισοδήματος.

Η ανάλυση που έκανα τον Σεπτέμβριο για τον «στημένο καπιταλισμό» συμπέρανε ότι «χρειαζόμαστε έναν δυναμικό καπιταλισμό, που δίνει στον καθένα μια δικαιολογημένη πεποίθηση ότι μπορεί να μοιραστεί τα οφέλη. Αντίθετα, αυτό που αυξανόμενα φαίνεται πως έχουμε, είναι ένας ασταθής καπιταλισμός ραντιέρηδων, αποδυναμωμένος ανταγωνισμός, άτονη αύξηση παραγωγικότητας, υψηλή ανισότητα και, όχι τυχαία, αυξανόμενα υποβαθμισμένη δημοκρατία».

Ο Θεός είτε θέλει να καταργήσει το Κακό, αλλά δεν μπορεί, είτε δεν θέλει.

Τι πρέπει να γίνει;

Η απάντηση δεν είναι η ανατροπή της οικονομίας της αγοράς, η ακύρωση της παγκοσμιοποίησης ή η διακοπή της τεχνολογικής αλλαγής. Είναι να κάνουμε αυτό που έχουμε δει να γίνεται πολλές φορές στο παρελθόν: να μεταρρυθμίσουμε τον καπιταλισμό. Αν θέλουμε να προστατεύσουμε την ελευθερία και τη δημοκρατία μας, πρέπει να αγκαλιάσουμε την αλλαγή.

Αυτοί είναι πέντε τομείς πολιτικής που πρέπει να αντιμετωπιστούν.

Πρώτον, ο ανταγωνισμός.

Οι αγορές έγιναν λιγότερο ανταγωνιστικές: η συγκέντρωση είναι υψηλή, οι ηγέτες είναι παγιωμένοι και τα περιθώρια κέρδους υπερβολικά. Επιπλέον, αυτή η έλλειψη ανταγωνισμού έχει πληγώσει τους Αμερικανούς καταναλωτές και εργαζόμενους: έχει οδηγήσει σε υψηλότερες τιμές, λιγότερες επενδύσεις και χαμηλή αύξηση παραγωγικότητας.

Δεύτερον, η χρηματοδότηση. Ένα από τα πλέον εντυπωσιακά συμπεράσματα είναι ότι το κόστος οικονομικής διαμεσολάβησης ανά μονάδα δεν έχει πέσει τα τελευταία 140 χρόνια, παρά την τεχνολογική πρόοδο.

Υπάρχουν επίσης αποδείξεις ότι απλά τώρα υπάρχει πολύ μεγάλη πίστωση και χρέος.

Τρίτον, οι επιχειρήσεις. Η περιορισμένη ευθύνη πολυμετοχική εταιρεία ήταν μια τεράστια εφεύρεση, αλλά και μια υψηλά προνομιούχα οντότητα.

«Ο σκοπός των εταιρειών είναι να λύσουν τα προβλήματα των ανθρώπων και του κόσμου με κέρδος, όχι να κερδίζουν από τη δημιουργία προβλημάτων». Αυτό είναι αυταπόδεικτο. Είναι επίσης μάταιο να στηρίζομαστε μόνο στους κανονισμούς για να προστατευτούμε από τις συνέπειες μωπικών επιχειρηματικών συμπεριφορών, ειδικά όταν οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τους τεράστιους πόρους που διαθέτουν. Χρειαζόμαστε νέους νόμους για να πραγματοποιήσουμε τις απαιτούμενες αλλαγές.

Τέταρτον, η ανισότητα. Όπως προειδοποίησε ο Αριστοτέλης, πέρα από ένα συγκεκριμένο σημείο, η ανισότητα είναι διαβρωτική. Κάνει την πολιτική πολύ περισσότερο δύσκολη, υπονομεύει την κοινωνική κινητικότητα. Αποδυναμώνει τη συλλογική ζήτηση και επιβραδύνει την οικονομική ανάπτυξη.

Για να αντιμετωπιστούν, απαιτείται ένας συνδυασμός πολιτικών: ενεργητική πολιτική ανταγωνισμού, επιθέσεις στη φοροαποφυγή και τη φοροδιαφυγή. Ένα πιο δίκαιο διαμοιρασμό του φορολογικού βάρους απ' ό,τι στις περισσότερες δημοκρατίες σήμερα. Περισσότερες δαπάνες για την εκπαίδευση, ειδικά των πολύ νέων. Και ενεργητικές πολιτικές στην αγορά εργασίας σε συνδυασμό με αξιοπρεπή κατώτατο μισθό και έκπτωση φόρου.

Τέλος, οι δημοκρατίες μας χρειάζονται ανακατασκευή. Πιθανότατα, οι πιο σημαντικές ανησυχίες αφορούν τον ρόλο του χρήματος στην πολιτική και τον τρόπο που δουλεύουν τα μέσα ενημέρωσης. Το χρήμα αγοράζει πολιτικούς. Αυτό είναι πλουτοκρατία, όχι δημοκρατία. Το μοχθηρό αντίκτυπο των fake news (που είναι το αντίθετο από αυτό που ο Αμερικανός πρόεδρος εννοεί με τον όρο) είναι επίσης ξεκάθαρο. Χρειαζόμαστε δημόσια χρηματοδότηση των κομμάτων, απόλυτη διαφάνεια της ιδιωτικής χρηματοδότησης και επίσης πολύ μεγαλύτερη χρήση των συμβουλευτικών φόρουμ.

Χωρίς πολιτική μεταρρύθμιση, λίγα από αυτά που χρειαζόμαστε σε άλλους τομείς θα γίνουν πράξη. Αν τα πράγματα μείνουν ως έχουν, η οικονομική και πολιτική απόδοση πιθανότατα θα χειροτερέψει, έως ότου το σύστημα του δημοκρατικού καπιταλισμού μας καταρρεύσει στο σύνολό του ή εν μέρει.

Ο σκοπός είναι μεγάλος. Είναι και επείγον. Δεν πρέπει να αποδεχτούμε το status quo. Δεν δουλεύει και πρέπει να αλλάξει.

Παγκόσμιος Δείκτης Ευτυχίας:

Οι Φινλανδοί πρώτοι - Η πόλη με τους πιο χαρούμενους κατοίκους στην Ελλάδα

Τι φέρνει την ευτυχία;

Η κατάταξη λαμβάνει υπόψη μια ποικιλία παραμέτρων, όπως αξιολογούνται υποκειμενικά από τους πολίτες: από την υγιή ζωή, το ασφαλές περιβάλλον και τη ρύπανση έως την ύπαρξη κοινωνικών δικτύων υποστήριξης, την ελευθερία επιλογών, την κοινωνική εμπιστοσύνη και την αντίληψη για την τιμιότητα της κυβέρνησης.

Ετήσια Παγκόσμια Έκθεση Ευτυχίας

Η ετήσια Παγκόσμια Έκθεση Ευτυχίας (World Happiness Report), που ξεκίνησε το 2012, είναι μια έκδοση του δικτύου Sustainable Development Solutions Network (SDSN), βασίζεται σε στοιχεία της εταιρείας ερευνών Gallup και συντάσσεται από επιστημονική ομάδα με επικεφαλής τους καθηγητές Τζον Χέλιγουελ του Πανεπιστημίου της Βρετανικής Κολομβίας, Ρίτσαρντ Λέιαρντ της Σχολής Οικονομικών του Λονδίνου (LSE) και Τζέφρι Σακς του Πανεπιστημίου Κολούμπια και διευθυντή του SDSN.

Την πρώτη θέση μεταξύ 156 χωρών καταλαμβάνει η Φινλανδία (όπως είχε επίσης συμβεί το 2018 και 2019, σε ένα εντυπωσιακό «σερί» για τη σκανδιναβική χώρα). Την πρώτη δεκάδα φέτος συμπληρώνουν κατά σειρά η Δανία, η Ελβετία, η Ισλανδία, η Νορβηγία, η Ολλανδία, η Σουηδία, η Νέα Ζηλανδία, το Λουξεμβούργο και η Αυστρία. Είναι προφανής η υπεροχή των ευρωπαϊκών χωρών και ιδίως των σκανδιναβικών. Η Κύπρος βρίσκεται στην 45η θέση.

Οι χώρες κατατάσσονται επίσης με βάση πόση βελτίωση ή επιδείνωση της ευτυχίας τους έχουν βιώσει κατά την περίοδο 2017-2019 σε σχέση με την περίοδο 2008-2012. Στη λίστα αυτή η Ελλάδα καταλαμβάνει την 89η θέση, εμφανίζοντας οριακή μείωση ευτυχίας. Η έκθεση κάνει ειδική αναφορά στην Ελλάδα, επισημαίνοντας ότι η ευτυχία στη χώρα μας εμφανίζει διαχρονικά μια καμπύλη σχήματος U, καθώς λόγω κυρίως της οικονομικής κρίσης έφθασε σε ένα «ναδίρ» ευτυχίας τη διετία 2013-2014 και έκτοτε σταδιακά ανακάμπτει, προσεγγίζοντας τα προ κρίσης επίπεδα.

Η φετινή έκθεση για πρώτη φορά κάνει μια παρόμοια κατάταξη όχι μόνο για τις χώρες, αλλά και για τις μεγάλες πόλεις του κόσμου, από άποψη ικανοποίησης των κατοίκων τους και ευημερίας τους. Γενικά, η κατάταξη των πόλεων αντικατοπτρίζει εκείνη των χωρών.

Πιο ευτυχισμένοι οι Θεσσαλονικείς από τους Αθηναίους

Η Θεσσαλονίκη καταλαμβάνει την 94η θέση και η Αθήνα την 121η, ενώ στην κορυφή βρίσκεται η πρωτεύουσα της Φινλανδίας, το Ελσίνκι. Η Αθήνα είναι η ευρωπαϊκή πόλη με τη χαμηλότερη θέση στον κατάλογο (έπονται μόνο τα Σκόπια και τα Τίρανα).

«Το αόρατο ρήγμα»

Του ΑΡΙΣΤΟΥ ΔΟΞΙΑΔΗ

Οκτώ χρόνια μετά την έναρξη της κρίσης οι άνθρωποι όλο και λιγότερο συζητούν στην καθημερινότητά τους ποιος και τι έφταιξε περισσότερο και προβληματίζονται όλο και συχνότερα για το πώς θα βγούμε από την ύφεση σε μία ανάπτυξη που να είναι βιώσιμη.

Επισημαίνουμε την παρατήρηση, σύμφωνα με την οποία το ελληνικό πιστωτικό σύστημα αφιερώνει πολλούς περισσότερους πόρους στο να συντηρεί θέσεις εργασίας σε επιχειρήσεις με μη εμπορεύσιμα προϊόντα παρά να υποστηρίζει επιχειρήσεις που παράγουν εμπορεύσιμα.

Το «Αόρατο ρήγμα» αφορά αυτή ακριβώς την αδυναμία της ελληνικής οικονομίας, την έλλειψη βάθους της εξαιτίας του γεγονότος ότι κυριαρχείται από δραστηριότητες που δεν είναι διεθνώς εμπορεύσιμες. «... Στους δύο τομείς (σ.σ. εμπορευσίμων και μη προϊόντων και υπηρεσιών)...» γράφει ο Δοξιάδης «...κυριαρχούν διαφορετικές νοοτροπίες. Και στους δύο υπάρχουν μικροί και μεγάλοι, καιροσκόποι και συνεργάσιμοι, τίμιοι και απατεώνες. Η μεγάλη διαφορά δεν έγκειται στο αν απαιτούν πολλά κεφάλαια, αν έχουν καλή οργάνωση και μεγάλες ιεραρχίες, αν βλέπουν πέντε μήνες ή πέντε χρόνια μπροστά, έγκειται στο πώς αντιλαμβάνονται το οικονομικό περιβάλλον, που βρίσκονται οι ευκαιρίες και οι κίνδυνοι. Η στρατηγική του επιχειρηματία των εμπορευσίμων κλάδων εστιάζεται στα ερωτήματα: Σε ποια αγορά μπορώ να

στοχεύσω; Είμαι καλύτερος και φθηνότερος από τον ξένο ανταγωνιστή; Τι αλλαγές πρέπει να κάνω στο προϊόν και την παραγωγή για να μη μου πάρουν την αγορά;

Ακόμα και αν παράγω μόνο για την ελληνική αγορά, πώς θα κρατήσω το κόστος μου σε λογική απόσταση από το εισαγόμενο προϊόν; Ενώ ο επιχειρηματίας των μη εμπορευσίμων κλάδων εστιάζει σε ερωτήματα όπως: Πόσες άδειες θα δοθούν στους ανταγωνιστές μου; Πόσες μέρες εκπτώσεων θα επιτραπούν φέτος; Τι περιθώριο κέρδους θα μου ορίσει το υπουργείο; ... Το ρήγμα των δύο τομέων ήταν αόρατο. Δεν ταυτιζόταν με τις γνωστές διαχωριστικές γραμμές της πολιτικής. Το ΠΑΣΟΚ και η

ΝΔ είχαν τα προπύργιά τους σε διαφορετικούς χώρους αλλά πάντα σε μη εμπορεύσιμες δραστηριότητες: Το ΠΑΣΟΚ στην ΑΔΕΔΥ, στις ΔΕΚΟ, στην ΟΤΟΕ-δηλαδή στους μισθωτούς αυτού του τομέα. Η ΝΔ στους ελευθεροπαγγελματίες γιατρούς και δικηγόρους, στους εμπόρους, τους ταξιδτζήδες, στους φαρμακοποιούς -δηλαδή στους μικροεπιχειρηματίες του ίδιου τομέα. Και τα δύο κόμματα είχαν στενή σχέση με μεγαλοεπιχειρηματίες πάλι του ίδιου τομέα: εργολάβους, προμηθευτές όπλων και εξοπλισμού. Από τις εμπορεύσιμες δραστηριότητες δεν έβγαιναν θέματα στα δελτία, δεν έμπαιναν εκπρόσωποι στη Βουλή, δεν επηρεαζόταν η εργατική νομοθεσία και δεν είχαν καμιά ιδιαίτερη στή-

ριξη από το κράτος...». Χωρίς τη διόγκωση του τομέα των εμπορευσίμων, πράγμα αρκετά δύσκολο λόγω του ασφυκτικού περιορισμού της ρευστότητας, η Ελλάδα, θα μετατραπεί σε δεύτερη Ανατολική Γερμανία, όλοι θα γινόμαστε σταθερά φτωχότεροι, οι καλύτεροι θα φεύγουν. Για την πιο ανώδυνη υπέρβαση της ύφεσης προτείνει λοιπόν μια «καλύτερη λιτότητα» με μεγαλύτερη περικοπή των δαπανών του δημοσίου για κατανάλωση και συγκέντρωση των υπαρχόντων και μελλοντικών πιθανών πρόσθετων πόρων στην εξαγωγική δυνατότητα της χώρας. Από αυτή την άποψη είμαστε χειρότερα από κάθε άλλη χώρα που μπήκε ή βρίσκεται σε μνημόνιο. Αν είχαμε υπολογίσει τις εξαγωγές της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, το ΑΕΠ θα ήταν 9 δισ. υψηλότερο και τα κρατικά έσοδα 3 δισ. περισσότερα. Αλλά η εσωτερική υποτίμηση μέχρι τώρα μας βοήθησε πολύ λιγότερο από τις άλλες χώρες διότι δεν είχαμε τις επιχειρήσεις που θα μας έβγαζαν από την κρίση. Οι θέσεις εργασίας που θα χαθούν θα είναι σε μη εμπορεύσιμους κλάδους. Οι άνθρωποι θα μετακινηθούν σε μικρές επιχειρήσεις των εμπορευσίμων κλάδων που είτε θα μεγαλώσουν είτε θα ιδρυθούν. Μέχρι τώρα μετακινούνται επειδή δεν έχουν δουλειά για αρνητικούς λόγους αλλά ο Δοξιάδης σημειώνει -και σωστά- ότι αυτό δεν αρκεί. Το «Αόρατο ρήγμα» μιλάει για την ουσία της κρίσης, την έλλειψη βάθους της ελληνικής οικονομίας, με τρόπο απλό, μέσα από την πραγματικότητα επιχειρήσεων, των θεσμών που τις περιβάλλουν.

Οι ιδέες που γίνονται πράξεις: Το παράδειγμα του Ισραήλ

Πώς κατάφερε το Ισραήλ να εξελιχθεί σε ένα οικονομικό θαύμα, αποτελώντας αυτή τη στιγμή το μεγαλύτερο οικοσύστημα startup στον κόσμο, παράγοντας συνεχώς νέες επιχειρηματικές ιδέες;

Της ΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ

Διακρίνονται, δύο βασικοί λόγοι για τους οποίους υπήρξε αυτή η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας στη συγκεκριμένη χώρα. Πρώτα απ' όλα, πριν από 25 χρόνια δημιουργήθηκε ένα σύστημα θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων από την κυβέρνηση. Οι θερμοκοιτίδες αυτές στη συνέχεια, που αποτελεί και μυστικό επιτυχίας, είναι οι ένοπλες δυνάμεις της χώρας.

Το πρόγραμμα τεχνολογικών θερμοκοιτίδων ιδρύθηκε το 1991.

Στόχος του προγράμματος ήταν να παρέχει ένα προστατευμένο περιβάλλον στο οποίο οι επιστήμονες που έχουν δυνητικά εμπορεύσιμες νέες εφευρέσεις, οι νέοι μετανάστες και οι βετεράνοι Ισραηλινοί, μπορούσαν να εξελίξουν τις ιδέες τους, λαμβάνοντας οικονομική υποστήριξη, επιχειρηματικές συμβουλές κ.λπ.

Οι θερμοκοιτίδες, αποτελούν η κάθε μία έναν αυτοτελή Μη κερδοσκοπικό Οργανισμό με τους

δημόσιους φορείς να συμμετέχουν μαζί με την κυβέρνηση στα έξοδα λειτουργίας των εκκολαπτηρίων. Επιπλέον, ιδιώτες χορηγοί, τοπικές αρχές, πανεπιστήμια και επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας εμπλέκονται στη διαδικασία.

Τα τεχνολογικά incubators του Ισραήλ είναι μια προσαρμογή του αμερικανικού μοντέλου, λειτουργώντας ως προγράμματα αυτοβοήθειας της κοινότητας, στα οποία οι συμμετέχοντες λαμβάνουν βοήθεια και συμβουλές από επαγγελματίες του χώρου. Στο ισραηλινό μοντέλο η κυβέρνηση αποτελεί εταίρο στη διαδικασία. Στο πλαίσιο των τεχνολογικών θερμοκοιτίδων στους επιχειρηματίες παρέχεται χώρος, οικονομικοί πόροι, εργαλεία, επαγγελματική καθοδήγηση και βοήθεια για διοικητικά θέματα. Η παραμονή μιας εταιρείας στη θερμοκοιτίδα, έχει ως στόχο να μετατρέψει τις αφηρημένες ιδέες της σε προϊόν, με καινοτόμο χαρακτήρα και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Αυτή τη στιγμή το οικοσύστημα νεοφυών επιχειρήσεων του Ισραήλ έχει τα περισσότερα startup στον κόσμο μετρώντας πάνω από 5.000 επιχειρήσεις, διαθέτει τα περισσότερα venture funds, ενώ γύρω στις 670 εταιρείες δημιουργούνται κάθε χρόνο. Ο επιχειρηματικός δυναμισμός του Ισραήλ βασίζεται στη λογική των clusters καινοτομίας, που σημαίνει

ότι όταν αρκετοί ειδικοί τεχνολογίας και νεοσύστατες επιχειρήσεις συγκεντρώνονται σε ένα μέρος, ο τόπος αυτός γίνεται αυτομάτως μαγνήτης για τους επενδυτές επιχειρηματικών κεφαλαίων και ταλέντων.

Ζητούμενο, λοιπόν, είναι να μάθουμε από το επιτυχημένο παράδειγμα του Ισραήλ καθιστώντας την Ελλάδα ένα ακόμα ένα «startup nation».

«Το Ισραήλ και η Ελλάδα μοιάζουν σε πολλά».

«Είναι δυο μικρές μεσογειακές χώρες με σχεδόν ίδιο πληθυσμό. Οι κουλτούρες μας μοιάζουν: μας αρέσει η διασκέδαση, η καλή ζωή, ο ήλιος, η θάλασσα. Και οι δύο χώρες έχουν μικρές εσωτερικές αγορές, για αυτό και η οικονομική επιτυχία τους προϋποθέτει υψηλή παραγωγικότητα και δυνατές εξαγωγές. Κι εδώ είναι που ξεκινούν οι διαφορές. Στον Nasdaq υπάρχουν μόνο 18 ελληνικές εταιρίες, ως επί το πλείστον ναυτιλιακές, ενώ το Ισραήλ διαθέτει 69 εταιρείες, σχεδόν όλες υψηλής τεχνολογίας, από ηλεκτρονικές εφαρμογές και εταιρείες πληροφορικής μέχρι φαρμακευτικές».

Η ελληνική πραγματικότητα είναι λίγο διαφορετική από αυτήν του Ισραήλ. Τίποτα την παρούσα περίοδο στην Ελλάδα δεν φέρεται να είναι φιλικό προς την επιχειρηματικότητα, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία.

Πώς η Φινλανδία δημιούργησε μια οικονομία βασισμένη στην Καινοτομία

► Τμήματα της ομιλίας του πρώην Φινλανδού Πρωθυπουργού στην εκδήλωση της διαΝΕΟσις

Κυρίες και κύριοι, κατ' αρχήν να εκφράσω την ικανοποίησή μου που βρίσκομαι εδώ στην Αθήνα, στην Ελλάδα. Έχω μια ιδιαίτερη σχέση με τη χώρα σας, από ένα περιστατικό που συνέβη 24 χρόνια πριν. Ήμασταν στην Κέρκυρα και υπογράψαμε τη Συνθήκη σύνδεσης της Φινλανδίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, μια ιστορική στιγμή που θα τη θυμάμαι πάντοτε.

Θα σας μιλήσω για την οικονομία, αλλά όχι μόνο. Περισσότερο θα δω πώς κάποιοι παράγοντες μπορούν να επηρεάσουν την οικονομική ανάπτυξη.

Συχνά μας απασχολούν οι υλικοί πόροι, το πού βασίζεται ο πλούτος ενός έθνους, πού δηλαδή μπορούμε να βασιστούμε και από πού θα αντλήσουμε πόρους για την οικονομική ανάπτυξη. Όμως υπάρχουν κι άλλα παραδείγματα τα οποία θα πρέπει να θυμόμαστε, που είναι εξίσου σημαντικά, ειδικά για τις μικρές χώρες. Η Φινλανδία θεωρώ ότι ανήκει στην ομάδα των μικρών χωρών, όπως και η Ελλάδα. Είμαστε μικρές χώρες.

Πώς οι μικρές χώρες μπορούν να κάνουν τη διαφορά

Ας δούμε την ιστορία της Φινλανδίας.

Η Φινλανδία ως ανεξάρτητη χώρα υπάρχει περίπου 100 χρόνια, αλλά ο χρόνος μηδέν γι' αυτήν δεν ήταν το 1917 αλλά το 1918. Μετά από έναν δραματικό εμφύλιο πόλεμο που είχε αφήσει πίσω του συντρίμια, στη χώρα δεν υπήρχε τίποτα.

Αν κοιτάξουμε πίσω μας αυτό τον αιώνα και υπολογίσουμε, αναλύσουμε ποιες είναι οι τέσσερις χώρες που σημείωσαν τη μεγαλύτερη αύξηση του ΑΕΠ, διαπιστώνουμε ότι η Φινλανδία βρίσκεται ανάμεσα σε αυτές τις τέσσερις, μαζί με τη Σιγκαπούρη, την Ιαπωνία και τη Νορβηγία. Μαζί με αυτές τις τρεις χώρες αναπτύσσεται ταχύτερα από οποιαδήποτε άλλη χώρα στον κόσμο τον τελευταίο αιώνα. Και αν με ρωτήσετε «γιατί, πώς έγινε αυτό», θα απαντούσα: «τα πήγαμε καλά, διότι δεν είχαμε τίποτα». Έπρεπε να ξεκινήσουμε από το μηδέν, από το τίποτα.

Και πήραμε τρεις ουσιώδεις αποφάσεις, μόλις έγινε ανεξάρτητη η Φινλανδία αμέσως μετά τον εμφύλιο. Η πρώτη απόφαση ήταν ότι αποφασίσαμε να δημιουργήσουμε, να θέσουμε τις βάσεις ενός νομικού συστήματος το οποίο θα βασιζόταν στην έννομη τάξη, στο κράτος Δικαίου. Ο νόμος ισχύει ίδιος για όλους, εφαρμόζεται ίδιος για όλους. Αυτό ήταν μια ουσιώδης απόφαση για την Φινλανδία.

Δεύτερον, αποφασίσαμε να επενδύσουμε στην κοινωνική κινητικότητα. Η Φινλανδία ήταν μια φτωχή χώρα, κατακερματισμένη, με τεράστια κοινωνικά προβλήματα μετά τον εμφύλιο πόλεμο του 1918. Τι αποφασίσαμε να κάνουμε; Μετά από ένα μικρό διάστημα αποφασίσαμε ότι θα πρέπει να επενδύσουμε σε κοινωνικές μεταρρυθμίσεις. Η ιδέα αυτών μεταρρυθμίσεων ήταν ότι θα έπρεπε να δημιουργήσουμε μια χώρα στην οποία ο κοινός στόχος θα ήταν ένας για όλους.

Τρεις μεταρρυθμίσεις:

Η πρώτη αφορούσε τη συμφιλίωση.

Δεύτερον, έγινε μια τεράστια αγροτική μεταρρύθμιση. Θέλαμε να μοιράσουμε τη γη ώστε οι άνθρωποι να αισθάνονται ότι έχουν κάτι να προστατεύσουν και να τους δώσουμε και την ευκαιρία να εξελιχθούν κοινωνικά.

Τρίτον, το 1921, τρία χρόνια μόλις μετά τον πόλεμο, αποφασίσαμε ότι θα υπήρχε ένα κοινό εκπαι-

δευτικό σύστημα για όλους, ανοιχτό και προσβάσιμο για όλα τα παιδιά της χώρας.

Οπότε τι προσπαθώ να σας πω; Οι βάσεις για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη μπαίνουν διαφορετικά και όχι με μια εγγύηση οικονομικής προόδου απλώς. Αφορούν τις αρχές μιας κοινωνίας.

Τι συνέβη όμως από τότε μέχρι σήμερα; Κάναμε κι άλλες δραστηριότητες προχωρήσαμε και σε άλλες, όταν η βιομηχανική Φινλανδία έπρεπε και πάλι να μεταρρυθμιστεί, να αλλάξει. Η Φινλανδία εκβιομηχανίστηκε το 1960.

Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι έπρεπε να προχωρήσουμε κάποια στιγμή, η εκβιομηχάνιση είχε συντελεστεί και τότε θα έπρεπε να επενδύσουμε για το μέλλον. Αποφασίσαμε ότι η τεχνολογία θα ήταν ο επόμενος προσανατολισμός για εμάς.

Αν με ρωτήσετε «Ποιες είναι οι βάσεις για να υπάρξει μια καλή ηγεσία; Ποιοι είναι οι καλοί ηγέτες;», η απάντησή μου θα είναι πολύ απλή και δεν

► Όσο μεγαλύτερες είναι οι δυσκολίες, τόσο ενδοξότερη είναι η υπέρβασή τους.

βασίζεται μόνο στη δική μου εμπειρία στην πολιτική, αλλά και στον επιχειρηματικό κόσμο. Οι καλοί ηγέτες έχουν ένα όραμα, μια ιδέα. Αυτό που τους οδηγεί είναι το ότι αντιλαμβάνονται τις συνθήκες, τον κόσμο μέσα στον οποίο ζουν και τις εξωτερικές μεταβολές. Κατανοούν ποιες είναι αυτές, καθώς και ποιες είναι αρχές της πολιτικής που θέλουν να υλοποιήσουν.

Ένα παράδειγμα που ίσως είναι χτυπητό, είναι το παράδειγμα της Κίνας. Όταν ο Ντενγκ Σιαοπίνγκ ξεκίνησε το πρόγραμμα μεταρρύθμισης το 1978, τι έλεγε; «Δεν μας ενδιαφέρει ποιο είναι το χρώμα της παγίδας, από τη στιγμή που πιάνει ποντίκια». Και έτσι η Κίνα κατάφερε να ενσωματώσει την οικονομία της αγοράς.

Και αυτό το οποίο έγινε στη Φινλανδία στα τέλη της δεκαετίας του 1970 ήταν ότι άλλαξε η ιδέα: είχαμε ακολουθήσει μετά τον πόλεμο την εκβιομηχάνιση, αυτό τελείωνε πια έπρεπε να υπάρξει ένα άλλο όραμα, μια άλλη ιδέα και βασίστηκε στην άποψη ότι η Φινλανδία έπρεπε να ηγηθεί των τεχνολογικών εξελίξεων. Αυτός έπρεπε να είναι ο δρόμος. Και έτσι από το '80 διπλασιάσαμε τις επενδύσεις μας σε έρευνα και τεχνολογία και μέσα σε δέκα χρόνια φτάσαμε από 1 στο 2%. Ξεκινήσαμε να κάνουμε και θεσμικές αλλαγές χρηματοδοτώντας Οργανισμούς που εστίαζαν στην έρευνα και στην τεχνολογία. Πολλές ευκαιρίες υπήρχαν τότε, στηρίζαμε τις εταιρείες να προσανατολιστούν κι αυτές προς τα εκεί.

Ανοιξαμε την πόρτα και στα πανεπιστήμια. Τα πανεπιστήμια έπαιξαν ένα πολύ κρίσιμο ρόλο στην όλη διαδικασία, όταν τη δεκαετία του 1980 και του 1990 η Φινλανδία έγινε μια χώρα high-tech. Χωρίς τα πανεπιστήμια δεν θα ήταν τίποτα η Φινλανδία. Έτσι άνοιξαν και οι πόρτες και συνεργάστηκε ο επιχειρηματικός κόσμος με τον ακαδημαϊκό. Υπήρχε καινοτομία, υπήρχαν ταλέντα από τα πανεπιστήμια, αλλά ήταν απαραίτητο και για τα πανεπιστήμια να έχουν πρόσβαση στις εταιρείες, στους προγραμματιστές, στις εξελίξεις, στον επιχειρηματικό κόσμο.

Χάρης σε όλα αυτά τη δεκαετία του '90 η Φινλανδία είχε φτάσει πια σε ένα διαφορετικό επίπεδο. Δέκα χρόνια μετά αν με ρωτούσατε «ποιο είναι το όφελος όλων αυτών των επενδύσεων, όλων αυτών των αλλαγών τότε;» θα σας έλεγα ότι αν ρωτούσατε τον μέσο πολίτη θα σας έλεγε ότι δεν την είδαμε την αλλαγή. Πέντε χρόνια μετά την κρίση, το '95, αν ρωτούσατε αν υπάρχει κανένα αποτέλεσμα από αυτές τις επενδύσεις, είμαι πεπεισμένος ότι όλοι οι Φινλανδοί θα έλεγαν ναι, είναι η καλύτερη επένδυση που έγινε ποτέ.

Αυτές ήταν οι βάσεις και έτσι η Φινλανδία κατάφερε να έχει τρομερές επιδόσεις μέχρι το 2006-2007. Διότι και η δική μας χώρα χτυπήθηκε από την κρίση, όπως και η δική σας. Από το 2006 μέχρι το 2016 κι εμείς χάσαμε, δεν υπήρξε καθόλου ανάπτυξη, μείναμε στα ίδια επίπεδα καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας αυτής. Τι καταφέραμε από τότε;

Διότι και πάλι καταλάβαμε ότι θα έπρεπε να υπάρξει μια αλλαγή στο όραμα, στο πού θέλουμε να πάμε.

Κατ' αρχάς θα έλεγα το εξής: Η γήρανση του πληθυσμού, είναι ένας παράγοντας που δεν υπήρχε στο παρελθόν, οπότε θα πρέπει να βρεθούν λύσεις.

Αυτό σημαίνει ότι το κοινωνικό συμβόλαιο που είναι η βάση όλων των ευρωπαϊκών κοινωνιών δεν μπορεί να επιζήσει. Θα πρέπει να αλλάξει αυτό για να επιβιώσουμε κάτω από αυτές τις συνθήκες. Αλλά είναι και μια θετική αλλαγή. Του χρόνου θα γίνω 65 χρονών και ούτε που το σκέφτομαι να σταματήσω να δουλεύω! Γιατί να σταματήσω, αν μαθαίνω πολλά, αν περνάω καλά; Δεν πρέπει να κοιτάμε το ημερολόγιο όταν μιλάμε για κοινωνικά συστήματα. Θα πρέπει να κατανοήσουμε ότι η γήρανση είναι ταυτόχρονα και μια ευκαιρία.

Δεύτερον, χρειαζόμαστε νέες δεξιότητες, νέα ταλέντα.

Έχω τέσσερα παιδιά και δεν έχω ιδέα πώς εκπαιδεύεται το καθένα. Εκπαιδεύονται με διαφορετικό τρόπο. Υπάρχει μια διαφορετική προσέγγιση για το καθένα. Το τυποποιημένο σχολείο δεν μπορούσε να το προσφέρει αυτό.

Σήμερα η ψηφιακή τεχνολογία μας δίνει καταπληκτικές ευκαιρίες να αλλάξουμε το σύστημα εκπαίδευσης με ένα τέτοιο τρόπο ώστε να εξατομικεύεται. Αυτό σημαίνει ότι η εκπαίδευση, το σύστημα, μπορεί να μεταρρυθμιστεί, να γίνει καλύτερο και αυτό να γίνει ταχύτατα. Χωρίς καθυστέρηση. Μέσα σε ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα μπορούμε να βελτιώσουμε το επίπεδο εκπαίδευσης και τα πανεπιστήμια.

Τα πανεπιστήμια θα είναι πολύ διαφορετικά στο μέλλον. Πρόσφατα ήμουν στη Σιγκαπούρη και έβλεπα κάτι πολύ σύγχρονα κτήρια εκεί, δεν υπάρχουν αμφιθέατρα πια. Είναι μικρά δωμάτια, μικρές αίθουσες διότι γενικά η διδασκαλία έχει αλλάξει δραματικά τα τελευταία χρόνια.

Και χρειαζόμαστε την ικανότητα να μπορούμε να αναλαμβάνουμε τον κίνδυνο, όπως και στον ιδιωτικό τομέα. Διότι χρειαζόμαστε την καινοτομία και η καινοτομία πάντοτε ενέχει την ιδέα του κινδύνου. Δεν μπορεί να καινοτομήσεις χωρίς να συνεκτιμήσεις αυτήν την παράμετρο. Είναι πολύ δύσκολο για τις κυβερνήσεις και για τους πολιτικούς να το δουν αυτό. Στην πολιτική ζωή είναι πολύ πιο εύκολο να πεις «ας μείνουμε έτσι όπως είμαστε, ή ας επιστρέψουμε στο παρελθόν και ας δούμε ιστορικά τι συνέβαινε».

Θέατρο και ανθρώπινες αξίες

Γράφει ο **ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ**

Σήμερα, καλέ μου αναγνώστη, στις λίγες στιγμές που περνάς ξεφυλλίζοντας, θέλω να σε πάρω μαζί μου, ανατρέχοντας μερικούς αιώνες ή μερικές χιλιάδες χρόνια πίσω, τότε που σε τούτο τον ευλο-

να του κατασπαράζουν τα εντόσθια. Δεν λιποψυχάει, δεν δειλιάζει, δείχνει μεγαλείο θεικό και επιτίθεται στους θεούς για την αδικία στους ανθρώπους. Πουθενά στην παγκόσμια ιστορία και εμπειρία δεν τόλμησε κανείς να εναντιωθεί στη θεική δύναμη, να πλησιάσει

γημένο από τους μακρινούς θεούς τόπο οι προικισμένοι κάτοικοί του ανακάλυψαν τη λέξη «θέατρο».

Πέρασαν, όπως είπαμε, χιλιάδες χρόνια και τούτη η λέξη μένει σχεδόν σε όλες τις γλώσσες αμετάβλητη. Εκείνη λοιπόν την εποχή, οι Έλληνες δεν παρακολουθούσαν ένα θέαμα, αλλά συμμετείχαν σε μια ολοκληρωμένη τελεουργία. Το κοινό παρακολουθούσε τα μεγαλειώδη στιγμιότυπα της μυθολογίας, παρακολουθούσε τα πάθη των ηρώων και συμμετείχε στη μοίρα του Προμηθέα, του Οιδίποδα, της Αντιγόνης, του Ορέστη, της Μήδειας.

Αλλά ας μείνουμε σε μερικές από τις τραγωδίες που δείχνουν πόσο κοντά έφθασαν εκείνοι οι άνθρωποι στη θεική τους αποστολή, στην αξιακή εξύψωση του ανθρώπινου όντος, φτάνοντας σ' έναν φιλοσοφικό πολιτισμό που κανένας από τότε «δεν μπόρεσε να πλησιάσει», κατά τον Νίτσε. Άφησέ με, καλέ μου αναγνώστη, να σε πάρω μαζί μου σε ένα μικρό ξεφύλλισμα μερικών από κείνες τις τραγωδίες των τριών μεγάλων, Αισχύλου, Σοφοκλή, Ευριπίδη, που ακόμα παίζονται σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του κόσμου.

Να πάρουμε τον «Προμηθέα Δεσμώτη» του Αισχύλου, που καταδικάστηκε από τον πατέρα των θεών Δία, γιατί τόλμησε παρά τη θεική απαγόρευση να δώσει στους ανθρώπους τη φωτιά, το φως, μονοψάλιο των θεών. Η καταδίκη του ήταν σταύρωση πάνω στα βουνά του Καυκάσου, με τα όρνια

αξιακά τον Θεό και να τιμήσει την υψηλή θεική μας αποστολή.

Ας πάρουμε την «Αντιγόνη» του Σοφοκλή. Ο βασιλιάς της θήβας απαγορεύει με ποινή θανάτου την ταφή του αδελφού της, που πολέμησε εναντίον του για την ανατροπή του. Η Αντιγόνη, παρόλο που δεν συμφωνούσε με τον αδελφό της στον πόλεμο κατά του Θηβαίου βασιλιά, αφήφά την απαγόρευση, αφήφά τον θάνατο και ακολουθεί τους άγραφους νόμους των οικογενειακών εθίμων και παραδόσεων, αλλά και της ανθρώπινης ηθικής και επιτελεί το ιερό καθήκον της ταφής του αδελφού της. Εδώ η ανθρωπινή δύναμη περνά στην αθανασία, κατανικώντας τον ίδιο τον θάνατο.

Βλέπεις αναγνώστη, στην αρχαία ελληνική τραγωδία, μητέρα ύψιστου διαλογισμού και απαρχή της φιλοσοφικής σκέψης που γέννησε τη Φιλοσοφία, όλα έχουν ως βάση τις ανθρώπινες αξίες που καταξιώνουν το ανθρώπινο ον στη θεική του αποστολή. Από τότε και μέχρι σήμερα, το είδος καταξιώνεται και γιγαντώνεται μέχρι τους Ρακίνα, Σαίξπηρ και Ανούιγ, αλλά το βάθος, την ουσία, το πνεύμα και τη θεική αποστολή εκείνων των αξιών κανένας δεν έφτασε.

Καλέ μου αναγνώστη, αν κάποια στιγμή βρεθείς σε ένα αρχαίο ελληνικό θέατρο, μην παραλείψεις να μεις και σιωπηλά να διαλογιστείς, επαφιέμενος στο θρόισμα των αιώνων και στη μουσταγωγία, την οποία δεν κατάφερε να σκεπάσει η σκόνη του χρόνου.

Η αυτού εξοχότης το ποδόσφαιρο

Γράφει ο **ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ**

Όταν μιλούμε για το σύγχρονο επαγγελματικό ποδόσφαιρο θα πρέπει να αποδεχόμαστε τη ρεαλιστική προσέγγιση ότι αποτελεί πλέον μια κερδοφόρα, συγχρόνως όμως και «ρυπαρή» βιομηχανία και ότι αξιοποιείται ως κολυμβήθρα του Σιλβάμ, όπου καθαγιάζονται πολυεθνικές, υπόκοσμος και επιχειρηματίες που επενδύουν στο παγκόσμιο ποδοσφαιρικό χρηματιστήριο και «στοιχηματίζουν» υπερκέρδη, ισχύ, εξουσία. Απέναντί της ρομαντικής (για πολλούς, αφελής) προσέγγιση ότι το ποδόσφαιρο παραμένει μια κορυφαία μουσταγωγία λαϊκής εκτόνωσης που βρίσκει διέξοδο στη συλλογική ιεροτελεστία του γηπέδου, μια κοινή γλώσσα επικοινωνίας, μια (κατα)φυγή από την καθημερινή ζοφερή πραγματικότητα, μια από τις ελάχιστες μορφές κοινωνικής μέθεξης όπου αναπληρώνεται η χαμένη στην υπόλοιπη ζωή κοινωνικότητα και ισοπεδώνονται ταξικές ή άλλου είδους διακρίσεις.

Όποια προσέγγιση από τις δύο κι αν υιοθετεί ο καθένας μας, θα συμφωνήσουμε πως η δημοφιλία του ποδοσφαίρου είναι αξεπέραστη και ότι παραμένει ο αδιαμφισβήτητος «βασιλιάς των σπορ». Το καλοκαίρι που μας πέρασε περίπου ο μισός πληθυσμός του πλανήτη παρακολούθησε αγώνες του Παγκοσμίου Κυπέλλου (Μουντιάλ). Σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της υψηλίου κοινωνίας ανθρώπων με τελείως διαφορετικά χαρακτηριστικά (θρησκευτικά, κοινωνικά, οικονομικά, πολιτισμικά) προσήλθαν με ευλάβεια και πίστη στη μοναδική κοινή λατρεία τους, τη λατρεία της «θεάς μπάλας».

Διαχρονικά βέβαια το ποδόσφαιρο, εκτός από θερμούς υποστηρικτές, είχε πάντοτε και φανατικούς πολέμιους. Με εμπροσθοφυλακή την τάξη των διανοουμένων, αυθεντικών ή δήθεν, που το αντιμετώπιζαν με καταφρόνηση και απαξία. Έδειχναν να θεωρούν αδιανόητο να μολυνθεί η υψηλή τέχνη τους από ένα παιχνίδι «λαϊκό έως χυδαίο», «μια πρωτόγονη δραστηριότητα για αγροίκους ή ηλίθιους». Από τον δικό μας Ευριπίδη που έγραφε «κακών γαρ όντων μυρίων καθ' Ελλάδα, ουδέν κάκιον εστίν αθλητών γένους» μέχρι τον Σαίξπηρ στον «Βασιλιά Λιρ» που βάζει στο στόμα του δούκα του Κεντ τις πιο βαριές βρισιές για να απευθυνθεί στον φουκαρά τον Οσβάλντο και αφού τον αποκαλεί δούλο, κοπρίτη και μασκαρά, εξαπολύει και την έσχαστη προσβολή «you, base football player», δηλαδή «εσύ, τιποτένιε ποδοσφαιριστή».

Όμως, παράλληλα δεν έλειψαν και οι άνθρωποι των γραμμάτων και των τεχνών που όχι μόνο δεν απέστρεψαν το πρόσωπό τους από το ποδόσφαιρο, αλλά το φιλοξένησαν στα δημιουργήματά τους με πρόθεση τιμητική. Ανάμεσα στους Έλληνες διανοούμενους που ύμνησαν το ποδόσφαιρο ή εμπνεύστηκαν από αυτό, οι Νίκος Καζαντζάκης («Δίπλωμα ανθρώπου», «Ητον»-Ταξιδιωτικά), Γιάννης Ρίτσος («Οι γειτονίες του κόσμου»), Μάνος Χατζιδάκις («Αιώνιο πάθος:Μια μπαλάντα για τον Τζορτζ Μπεστ»), Μανώλης Αναγνωστάκης («Σελίδες από την ποδοσφαιρική αυτοβιογραφία μου», «Αγιαξ, για πάντα Αγιαξ»), Μένης Κουμανταρέας («Η φανέλα με το 9»), Νίκος Καρούζος («Αγχώδης εμπειρία»), Νίκος Εγγονόπουλος («Στην κοιλάδα με τους ροδώνες»), Ανδρέας Εμπειρικός («Η σήμερον ως αύριον και ως χθες»).

Από τη μια, λοιπόν, οι δηλωμένοι πολέμιοι του ποδοσφαίρου που το λοιδορούν ως αφόρητα αγοραίο και το δαιμονοποιούν ως «όπιο του λαού», αν και αρκετοί από αυτούς είναι βέβαιο πως επειδή διστάζουν να «εκτεθούν» και να γίνουν ένα με την «πλέμπα» των γηπέδων, εκτόνουν παιδικά απωθημένα παρακολουθώντας συστηματικά (αλλά κρυφίως) τους αγώνες από την ασφάλεια του καναπέ τους. Και από την άλλη, αυτοί που αποδέχονται (και απολαμβάνουν) την ομορφιά του, το παρακολουθούν και δηλώνουν ευθαρσώς πως είναι μέλη της «κοινωνίας του ποδοσφαίρου», υπερβαίνοντας σύνδρομα και προκαταλήψεις. Ανάμεσα στις δύο αυτές στάσεις το ποδόσφαιρο αρνείται πεισματικά την ενοχή του (ή αναζητά να βρει τη χαμένη του αθωότητα).

Εντέλει, όπως κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα και μάλιστα τόσο μαζική, το ποδόσφαιρο περιέχει δυναμική τόσο για το καλό όσο και για το κακό. Η ουσία (και το διακύβευμα) είναι ποιος και με ποιον τρόπο ελέγχει αυτή τη δυναμική, προς τα πού την κατευθύνει, στην υπηρεσία τίνων συμφερόντων τη διαθέτει. Δεν φταίει, άρα, το ποδόσφαιρο ως άθλημα αν κάποιος το καταπηλεύονται. Φταίει όσο φταίει και η μορφή που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως θαυματουργό αναλγητικό αλλά και ως επικίνδυνο ναρκωτικό.

Συμπέρασμα: το ποδόσφαιρο είναι κάτι πολύ περισσότερο από παιχνίδι. Είναι κοινωνικό φαινόμενο. Η φράση του Γάλλου εθνολόγου Κριστιάν Μπρομπερζέ «Ποδόσφαιρο, το πιο σημαντικό ασήμαντο πράγμα στον κόσμο» το αποτυπώνει περίφημα.

ΔΡΑΒΙΔΕΣ: Οι πρόγονοι των Ελλήνων

Στα χρώματα αυτά, πριν από χιλιάδες χιλιάδων χρόνια, ζούσαν οι Πατέρες των Πατέρων μας Δραβίδες, πριν ακόμα ο κατακλυσμός του Νώε λάβει χώραν.

Ο Δραβίδες, μετονομάστηκαν στο κύλισμα του χρόνου Πελασγοί κι αυτοί με τον καιρό παρουσιάστηκαν με το καινούργιο όνομά τους ΕΛΛΗΝΕΣ. Το μελαχρινό χρώμα των Ελλήνων και τα μαύρα τους μαλλιά, τα καστανά τους μάτια και η ωραιότατη κατατομή του προσώπου τους, θυμίζουν με μια ματιά μονάχα τους Πελασγούς προγόνους μας, αυτούς που έγιναν αργότερα οι Έλληνες. Στο αίμα μας φέρνουμε τη γενεολογία μας κι απ' τα σπιρτάτα και φλογάτα μάτια μας, φωνάζει το παρόν της η αθάνατη φυλή μας. Η Δραβιδοπελασγική, πως όσο κι αν αναμιχθηκε με άσπρο χρώμα, δεν παύει να φωνάζει το παρόν της και να προβάλλει τα ασάλευτα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.

Ένα απ' τα υπέροχα γνωρίσματά της, είναι οι μυστικιστικές τάσεις της φυλής μας, που παρουσιάζονται σε κάθε Ελληνική οικογένεια, άσχετα αν είναι άνδρες ή γυναίκες. Ο Ελληνικός μυστικισμός, είναι το πιο βαθύ γνώρισμα του Δραβιδοπελασγικού λαού.

Οι εσωτερικές δονήσεις των απογόνων των Δραβιδοπελασγών είναι απείρως πιο μεγάλες από τις εσωτερικές δονήσεις των άλλων αδελφών λαών, ακόμα και των πιο κοντινών μας. Τα αισθήματα και συναισθήμα-

τα, τα ασταμάτητα ονειροπολήματα, οι θρησκευτικές τάσεις και γενικά ο συναισθηματισμός των σημερινών Ελλήνων, δείχνουν την άμεση καταγωγή τους από τους Δραβιδοπελασγούς. Φιλότιμο και φιλοξενία, αγάπη και τάση για θυσία, δείχνουν την απείραχτη προέλευση και αναμφισβήτητη συγγένεια των σημερινών Ελλήνων, με τους προγόνους τους Δραβιδοπελασγούς.

Η συγκινησιακή κυριεύσή του, είναι της μυστικής υποσυνείδητης ζωής του οι καρποί: φιλότιμο και φιλοπατρία, φιλανθρωπία και ακακία, ενθουσιασμός μοναδικός στο γένος των ανθρώπων, χαρακτηρίζουν τον κάθε Έλληνα, γυναίκα ή άνδρα.

Ποιοι είναι οι Δραβίδες Κρήτες που μας κρύβουν για να μην μάθουμε το παρελθόν μας

ΠΟΙΟΙ ΗΤΑΝ ΟΙ ΔΡΑΒΙΔΕΣ

Οι Δραβίδες υπήρξαν ένας λαός προελληνικός, που έζησε και ήκμασε μέσα στην Ενδοχώρα, τη γνώριμη Μεσόγειο, πριν από αμέτρητες χιλιάδες χρόνια, όταν για λόγους καθαρά πολεμικούς κι ύστερα από μια γεωλογική καταστροφή άφησε τη γενέτειρα περιοχή του και τράβηξε για την Ανατολή.

Καθώς θα δείτε στη συνέχεια, σήμερα μεγάλοι επιστήμονες, αρχαιολόγοι, φιλόσοφοι και συγγραφείς πιστεύουν, ότι η αρχική εστία και πατρίδα του λαού αυτού υπήρξε η Μεσόγειος και ιδιαίτερα τα ελληνικά νησιά, που έθρεψαν και έσωσαν τα Δραβιδικά ανθρώπινα φύλα, με επί κεφαλής τη νήσο Κρήτη, όπως ο αλησμόνητος Ηρόδοτος μας αναφέρει.

Στην εποχή μας ο Δρ. CHATTERGI μας αναφέρει για τον λαό αυτό, τον προελληνικό και βεβαιώνει, όπως και άλλοι βεβαιώνουν, ότι ξεκίνησε από τα νησιά του Αιγαίου Πελάγους για να κατασταλάξει στην Κεντρική και Νότια Ινδία, όπου σχημάτισε το γνώριμο στα χρόνια μας Ινδικό λαό.

Στην ιστορία της ανθρωπότητας και στην εξέλιξη του πολιτισμού και των επιστημών, η Ουνέσκο γράφει πάρα πολλά τα ενδιαφέροντα για το θέμα μας. Τόμος δεύτερος. Οι Αρχές του πολιτισμού. Ο Αρχαίος Κόσμος.

Το επιστημονικό περιοδικό της Αμερικής «THE NATIONAL GEOGRAPHIC MAGAZINE JANUARY 1951» μας γράφει υπέροχες σελίδες ανασκαφών και ευρημάτων. Από τη σελίδα 41 και συνέχεια. Το κεφάλαιο είναι: «ANCIENT MESOPOTAMIA A LIGHT THAT DID NOT FAIL BY E.A. SPEISER».

Η ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΚΑΙ Η ΕΚΣΚΑΦΗ ΤΗΣ ΜΟΧΕΝΖΟ-ΝΤΑΡΟ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΑΡΑΠΠΑ

Ποιο ήταν το αίτιο της μετανάστευσης των Δραβιδών και σήμερα ακόμα, όπως και χθες και πάντοτε ζητούμε. Ποιο ήταν το αίτιο που ανάγκασε να φύγουν από την περιοχή τους την τωρινή Μεσόγειο και ιδιαίτερα από τα νησιά του Αιγαίου, τα παράλια της Μ. Ασί-

ας, καθώς κι από την Ηπειρωτική Ελλάδα, τόσα πλήθη, που κράταγαν στα χέρια τους έναν πολιτισμό αξιόλογο, πολιτισμό σε μια κοινωνική αξιαρχία, με νόμους και με εκτελεστές των νόμων, με βασιλείς και με στρατούς, όπως αποδεικνύουν οι τάφοι τους, οι παραστάσεις και η περιέργη εικονογραφική γραφή τους, καθώς και η οικοδομική τους τέχνη, όχι μονάχα σε έργα οχυρωματικά, κτίρια κοινής ωφελείας και χρησιμοποίησης, αλλά και σε γεφύρια και υδατοδεξαμενές και σε τόσα άλλα που βρέθηκαν στα διάφορα στρώματα των αναβαθμικών πολιτισμών.

Ποια ήταν λοιπόν η αιτία της εγκατάλειψης του πατρίου τους εδάφους; Ένας καταστροφικός πόλεμος με τους άσπονδους τους εχθρούς τους Ατλαντίους.

Η έδρα τους η Μεσόγειος, η Ενδοχώρα, η μεγάλη πεδιάδα που κάλυπτε σχεδόν όλη τη Μεσόγειο πλην ορισμένων μεγάλων λιμνών και ποταμών κατακλύστηκε από τα νερά των δύο ωκεανών, Ατλαντικού από Γιβραλτάρ και Ινδικού από την Ερυθρά Θάλασσα, ενώ ταυτόχρονα η θάλασσα της Αφρικής που ήταν όπου σήμερα βρίσκεται η έρημος Σαχάρα, ξεχύθηκε μέσα στη Μεσόγειο και συμπλήρωσε το δράμα των λαών κατοίκων του παραδείσου της Εδέμ.

Αυτή μπορεί να είναι η αιτία της εγκατάλειψης του χώρου, που έζησαν οι πρόγονοί τους και άλλοι έφυγαν στα δυτικά, όπως ο Δευκαλίωνας με την Πύρρα και οι πολυπληθέστεροι τράβηξαν προς τα Ανατολικά για ανεύρεση μιας ασφαλέστερης πατρίδας...

Ποιος όμως δεν προβληματίζεται, πως γνώριζαν οι αρχηγέτες τους αυτοί, την ύπαρξη και τη σωστή τοποθεσία της νέας τους πατρίδας; Αυτό και μόνο πιστοποιεί την πρόοδο και την εξέλιξη που είχαν να ξέρουν που θα εγκατασταθούν στην άλλη άκρη του γήινου μας κόσμου. Φαίνεται ότι ξεκίνησαν από τα νησιά μας κι από την Μικρασιατική παραλία, από την κυρίως Ελλάδα και από την Αίγυπτο, σε δυο μεγάλα σκέλη.

Το ένα σκέλος ξεχύθηκε από την Μικρά Ασία και του Αιγαίου τα νησιά

προς τη Συρία – Λίβανο και διά μέσου της Πετρώας Αραβίας και του Ιράν εισήλθε στο Πακιστάν και στην Ινδία. Αυτό είναι το βόρειο σκέλος.

Το δεύτερο σκέλος, ξεχύθηκε από την Αίγυπτο, πέρασε την Ερυθρά και παραλιακά με σύνορο τον Ινδικό, διέσχισε τις χώρες και μπήκε στη νότια Ινδία, την οποία πλημμύρισε. Σχημάτισε τον Ινδικό νότιο λαό, που μέχρι σήμερα διαχωρίζεται σαν η πλειονότητα της Ινδίας, με αποδεικτικό στοιχείο τη γλώσσα του. Τουλάχιστον 120.000.000 Ινδών, μιλούν σήμερα τις Δραβιδιανικές γλώσσες.

Αλλά ας παρακολουθήσουμε για λίγο τους δικούς μας. Αυτό σημαίνει, ότι θα θυμηθούμε τον Ηρόδοτο και την προϊστορία της νήσου Κρήτης. Το όμορφο αυτό νησί μας είναι μια κιβωτός αποθησαυρισμένη, που περιέχει μέσα της τους πολυτιμότερους αρχαιολογικούς θησαυρούς.

Σας αναφέρω κατ' αρχήν, ότι ο ταύρος υπήρξε σύμβολο αρχαιότητα της Κρήτης και όλοι οι μύθοι μέσα τους περιέχουν του ταύρου περιπέτειες.

Όπως όλοι σας ξέρετε, αυτή η Ταυρολατρεία υπάρχει και υπήρχε πάντα στην Ινδία και βέβαια πρόερχεται από τους Δραβίδες, τους προ χιλιάδων χρόνων Κρήτες. Μήπως ο Ήλιος ή ο Όσιρις των Αιγυπτίων, ο Ταύρος ο Πανάγιος των Κρητών, η Αγελάδα των Δραβιδών και των σημερινών Ινδών, αποτελούν μια ενιαία βασική λατρεία και θρησκεία, μιας αρχαιότατης δοξασίας για την υπέρτατη Θήλεια Αρχή.

Έτσι σωστά τα απέδωσε ο Ηρόδοτος όταν μας έγραφε, ότι οι Δραβίδες σαν κεντρική εστία τους είχαν στην Κρήτη, την Ταυροκεντρική λατρεία. Ακόμη στην ίδια τη φυλή τους υπάγονταν οι Λύκιοι, οι Πελασγοί, οι Λέλεγες, με λίγα λόγια οι Προελληνες. Μέσα στην ίδια γλώσσα τους και σήμερα ακόμη βρίσκουμε λέξεις, που μοιάζουν πολύ με τις πανάρχαιες ελληνικές, ακαθώς και λέξεις εξελληνισμένες, που προέρχονται αποδεικτικά από τους Κρήτες-Δραβίδες.

Όμως όπως συμβαίνει πάντοτε, συνέβηκε και τώρα.

Οι κατακτημένοι υλικά, κατέκτησαν πνευματικά τους αμαθείς πολεμιστές κι έτσι για μια φορά ακόμα δοξάστηκε το πνεύμα.

Αυτοί οι προελληνικοί λαοί χάρισαν και στους προγόνους μας τους Έλληνες χαρίσματα ανώτερα, μπορώ να τα αποκαλέσω υπεράνθρωπα, με τα οποία έκτισαν τον κλασικό πολιτισμό μας.

Πρωτεία όχι μονάχα στον πνευματικό τομέα, αλλά καθώς σας ανέφερα και στον τεχνικό τομέα, αφού το πολεοδομικό τους και υδραυλικό τους σύστημα θαυμάζεται και μελετάται. Τα αρχιτεκτονικό με τα ανάκτορα και τα κοινής ωφελείας κτίρια, αποτελεί ένα σταθμό οικιστικής, άφθαστο κι από την εποχή μας.

ΔΡΑΒΙΔΕΣ: Οι πρόγονοι των Ελλήνων

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΔΡΑΒΙΔΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΤΛΑΝΤΙΝΟΥΣ

Ο τόπος τους, η ενδοχώρα Μεσόγειος, με τα ποτάμια της και τους ατέλειωτους κάμπους της, υπήρξε η πατρίδα τους, που πρέπει να είναι η Εδέμ ή ο παράδεισος των παλαιών γραφών μας.

Αυτός ο τόσο εκλεκτός τόπος για ανθρώπους, είχε για κατοίκους, τους Δραβίδες. Είχαν εχθρούς τους Ατλαντίνους. Αυτοί οι υλιστές και άθεοι αντίπαλοί τους, κατοικούσαν στον Ατλαντικό ωκεανό, πάνω στην τελευταία μεγάλη νήσο Ποσειδωνία, που βρισκόταν κοντά στην Αφρική.

Οι πόλεμοι ανάμεσα στους δύο λαούς, στους δύο διαφορετικούς κόσμους, ήταν συχνόι. Στην τελευταία αναμέτρηση, 16.000 ή 18.000 π.χ. παίχτηκε η τελευταία φάση του όλου δράματος και έπεσε η τραγική αυλαία για πάντα. Σαν να μην έφταναν όλα αυτά, άρχισε μια ατέλειωτη κατακλιση βροχή, που βάσταξε σαράντα μέρες και αποτελείωσε το έργο...

Όσοι διασώθηκαν πάνω στα υψώματα και στα βουνά, απέμειναν από το δράμα των Ενδοχωρητών.

Από το δράμα τους αυτό, σώθηκε, όπως φαίνεται ο Δευκαλίωνας και η Πύρρα, που βγήκαν με το πλεύσιμο καΐκι τους στον Παρνασσό και δόξασαν το Δία για τη σωτηρία τους. Ο γιος του Προμηθέα, Δευκαλίωνας, με τη σοφή γυναίκα του την Πύρρα, έκανε από την αρχή το γένος των Ελλήνων.

Αυτά όλα μας βεβαιώνουν το μεγάλο δράμα της Ενδοχώρας, της καταστροφής της Μεσογείου, που αναστάτωσε τις γενιές εκείνες των προκατακλισμένων πολιτισμών (Παλαιά Διαθήκη, κατακλιση του Νώε).

Ακολουθώντας τις διηγήσεις των δύο μορφών της Ελληνικής Μυθολογίας, πληροφορούμαστε, ότι στη μεγαλύτερη Κρήτη παρέμεινε αρκετός λαός με σοβαρό πολιτισμό και με οργανωμένη κοινωνία, επί κεφαλής της οποίας βρισκόταν ο Μίνως ή Μάνος, δηλαδή η Σοφία – Νους.

Αυτή η διασωσμένη συγκεντρωμένη παροικία με τον πολιτισμό της και τις παραδόσεις της, συνέχισε να διαδραματίζει μεγάλο ρόλο και μετά τις μετακατακλιση χιλιετίδες σε ολόκληρη τη Μεσόγειο, τη νησιωτική θάλασσα τώρα πια.

ΛΙΓΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΡΑΒΙΔΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Ο σωστός πολιτισμός, δεν είναι αυτός που οι τωρινοί άνθρωποι νομίζουμε. Πολιτισμός είναι η λεπτότητα της συμπεριφοράς, το μεγαλείο της θυσίας του ανθρώπου για τον αδύναμο συνάνθρωπο, η Αληθινή αγάπη, η προσφορά των πάντων για τους άλλους, η ταπεινοφροσύνη η ηγαιία και όχι η προσποιητή, η υποχώρηση του ενός προς τον άλλον, η συγχώρεση των πάντων για κάθε σφάλμα τους

ηθελμένο ή αθέλητο, η ταπεινοφροσύνη σε κάθε περίπτωση και σε κάθε περίπτωση και η συνειδητή αποβολή της αιτίας κάθε κακοδαιμονίας, ως η τρομερή και επάρατη χρυσοφιλία.

Αυτός ο σημερινός, δεν είναι πολιτισμός. Είναι μια εγωϊστική κατάπτωση και μια επίδειξη τόσο διεφθαρμένη, που φέρνει τη φρίκη στον παρατηρητή τούτου του σημερινού πολιτισμού. Αυτός έχει να επιδείξει πλυντήρια και κουζίνες, αυτοκίνητα και αεροπλάνα,

αλλαγές, που θεωρούνται θεομηνίες, καταστροφές, επιδημίες, λιμοί και λοιμοί, σεισμοί και καταποντισμοί.

Για τούτο οι Δραβίδες, έκαναν μαγνητική καλύπτρα.

Η τεχνική επιτυχία των Δραβιδών ήταν ο σχηματισμός της μαγνητικής καλύπτρας. Συνέλεξαν ηλεκτρομαγνητικά κύματα και τα αιχμαλώτισαν. Υπήρξε ένα ΥΠΕΡΘΑΥΜΑ η τεχνική αυτή επιτυχία των Δραβιδών. Ο μανδύας αυτός, η καλύπτρα ή ο τρούλος

με περίεργη εμφάνιση και μορφή ανείπωτη. Ύστερα ο άνθρωπος παρουσιάστηκε στο μεγαλείο του, όπως τον φαντάστηκε ο Δημιουργός του κάποτε να τον κάνει. Ψηλός και αναλογικός, αγαθός και πράος, ευγενής και ιππότης, μετρίοφρονος και ελεήμονας, θυσιαστικός και ανιδιοτελής, ελεήμονας και φιλόανθρωπος, τέλειος στο φυσικό σώμα και τελειότερος στην ψυχή, που κατοίκησε σε τέτοιο τέλειο ανθρωποσώμα.

Να γιατί η Ελληνική Μυθολογία γράφει, πως οι πρώτοι απόγονοί τους, Δευκαλίωνας και Πύρρα, έσπερναν στο χώμα πετραδάκια και έβγαιναν άνθρωποι, γυναίκες απ' τα πετραδάκια της Πύρρας και άνδρες, απ' τα πετραδάκια του Δευκαλίωνα. Να η απόδειξη, πως οι Δραβίδες γνώριζαν το μυστικό του σχηματισμού ζωής, τόσο στα φυτά και ζώα, όσο και για τους ανθρώπους.

Ταυτόχρονα με τον τεχνοκρατικό πολιτισμό τους, έκαναν τον άπιστο πνευματικό πολιτισμό τους. Αυτό τους διέκρινε και τους διαχώριζε από τους άσπονδους εχθρούς τους Ατλαντίνους. Εκείνοι, οι Ατλάντιοι, παρέμειναν στην τεχνοκρατική εξέλιξη τους και έπεσαν τόσο πολύ ψυχοπνευματικά, ώστε δημιούργησαν με την κατάπτωση της τους, τη δαιμονική πλευρά του ανθρώπου.

Τι ήταν οι Δραβίδες; Ήταν οι εξελιγμένοι άνθρωποι, οι τέλειοι καθ' όλα, οι λεπτοί στους τρόπους και στην τέχνη και στις σχέσεις που είχαν αναμεταξύ τους.

Είχαν σχηματίσει αληθινό πνευματικό πολιτισμό, που έφερνε τον άνθρωπο σε άλλες εκδηλώσεις, που και σήμερα τις αγνοούμε και δεν μπορούμε ως εκ τούτου να τις διατυπώσουμε. Ταυτόχρονα σχημάτισαν τεχνοκρατικό και πνευματοψυχικό πολιτισμό. Κατέυθαν τον Νου τους σε ανώτερες λειτουργίες και έλεγχαν τόσο τις συμπεριφορές τους, ώστε όσοι μαζί τους κατοικούσαν, πίστευαν πως κοινωνούσαν με τα αγγελικά εξελιγμένα όντα του θεού. Είχαν προπαντός κατασκευάσει, έναν Πλατωνικό θα έλεγε πολιτισμό, που περισσότερο συγγένησε με τον αόρατο κόσμο, παρά με τον ορατό.

Ο Δραβιδικός αυτός πολιτισμός στηριζόταν σε μια σπάνια εξέλιξη του ανθρώπινου Νου.

Η λεπτή κατασκευή του φυσικού οργάνου Νου, έγινε με τον καιρό πραγματικότητα και μ' έναν τέτοιο τέλειο Νου οι προπάτορες Δραβίδες, κατόρθωναν να πιάνουν τις βαθιές πνευματικές ακτινοβολίες, τις Μητρες Ιδέες, που περιείχαν μέσα τους την Τελειότητα. Αυτές τις Τέλειες Ιδέες, έφερναν στον βραδυκίνητο και χοντροπαριστάμενο κόσμο μας σε λεπτή παράσταση, αφάνταστα καλλιτεχνική και αποδεικνυαν την εξέλιξη τους, που είχε φθάσει στα ύψιστα δυνατά σημεία, που μπορεί να φτάσει η μορφική παράσταση στην ύλη. Να ο Δραβιδικός πολιτισμός.

Μόνο ο Δευκαλίωνας, γιος του Προμηθέα και η Πύρρα, η γυναίκα, που έφταξαν μια κιβωτό, γλίτωσαν...

με λυσσαλέα αγωνιστική μανία, να ρίξει ο ένας άνθρωπος τον άλλον, χρησιμοποιώντας κάθε αθέμιτο και θεμιτό μέσο, αρκεί η δική του η απόπειρα να είναι η μεγαλύτερη του άλλου.

Πιθανόν, να συνετέλεσαν και φυσικές συνθήκες, εκτός απ' την ποιοτική εξέλιξη του ανθρώπου. Ίσως οι ακτινοβολίες των ολογυρόθεν αστερισμών, ίσως η σύνθεση της ατμόσφαιρας, ίσως η απώλεια κάποιου στοιχείου, που σήμερα δεν βρίσκεται ή δεν αναγνωρίζεται απ' τους ανθρώπους εδώ στη Γη.

Με την πάροδο των χιλιετηριδών, οι σχηματισμοί των Αστερισμών και των Γαλαξιών μεταβάλλονται και παρουσιάζονται με σχήματα άλλα, άγνωστα ως τα σήμερα. Πιστεύεται, πως η αλλαγή των σχημάτων και των Αστερισμών, επιδρά στην ψυχοσύνθεση του ανθρώπου, τότε αρνητικά και τότε θετικά.

Οι ενέργειες αυτές, που γίνονται κάποια στιγμή μάζες, εκλύουν από μέσα τους τεράστιες αποδεδειγμένες δυναμοδονήσεις, που διαπερνούν το Σύμπαν και διέρχονται μέσα από ανθρώπινα φυσικοσώματα. Φτάνουν στην ατμόσφαιρα και μεταβάλλουν τη σύνθεσή της, πράγμα που σημαίνει, πως εισέρχονται με τον αέρα μέσα στα σώματά μας και... μας επηρεάζουν.

Ανάλογα με τις ακτινοβολίες αυτές, γίνονται πολιτισμοί ή γκρεμίζονται πολιτισμοί. Η ατμόσφαιρά μας σαν μια ασπίδα μας προστατεύει ως ένα σημείο. Αλλά, έρχονται εποχές που δεν μπορεί... Τότε, γίνονται οι

αυτός, ήταν αδιαπέραστος και συγκρατούσε έξω από το χώρο που κάλυπτε, όλες τις διαφοροακτινοβολίες, που έφταναν ως αυτόν.

Ταυτόχρονα σχημάτισε ένα κλίμα αιώνιας άνοιξης στο χώρο που κάλυπτε και τα έμβια όντα, φυτά, ζώα και άνθρωποι, ήταν διαποτισμένα με τον στατικό αυτόν ηλεκτρομαγνητισμό, που απομάκρυνε με την παλμοδότησή του, κάθε ανωμαλία μέσα στην απέραντη πεδιάδα που κάλυπτε την Ενδοχώρα. Η αιώνια άνοιξη, έκανε τους κατοίκους της καλύπτρας, ευθείς και ειλικρινείς, σωστούς και δίκαιους, σοφούς και διακριτικούς, ευσπλαχνικούς και θυσιαστικούς, ξένους προς τις κακιές των στενόκαρδων και στενοκέφαλων σημερινών ανθρώπων.

Η τεχνική αυτή της συγκέντρωσης των ηλεκτρομαγνητικών δυνάμεων, υπήρξε ο μεγαλύτερος άθλος του ανθρώπινου Νου.

Η πειθάρχηση των κυματισμών αυτών, των ηλεκτρομαγνητικών, σημαίνει, πως οι τεχνοκράτες Δραβίδες, γνώριζαν το μυστικό της πλάσης του ατόμου και του πυρήνα του ατόμου από τη Μάνα φύση και το χρησιμοποίησαν κάνοντας το ίδιο, οπότε έκαναν την καλύπτρα, όλης της τεράστιας περιοχής που σήμερα ονομάζεται ανατολική Μεσόγειος.

Τότε σχημάτισαν το θαύμα. Μεσ' τη μαγνητική καλύπτρα, σχημάτισαν το νέο κόσμο, τον εξωτικό δικό τους κόσμο. Φυτά και άνθη και δένδρα πάσης φύσης, ζώα άγνωστα σε μας

Πατριωτισμός, καιροσκοπισμός των πολιτικών και πολιτική «αυτοκτονία» του λαού

Η πατρίδα είναι ένα κληρονομημένο πλαίσιο ζωής και ανήκει μόνο σε όσους υποδέχονται την ύπαρξή της και συμπεριφέρονται αρμονικά με αυτό.

Απάτριδες και εχθροί του πολιτισμού είναι οι θαυμαστές ενός ισοπεδωτικού, διαπλανητικού, χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Οποιαδήποτε παγκοσμιοποίηση ή τεχνικά και όχι λιγότερο τεχνητά πλανητική χειραγώγηση των λαών δεν μπορεί να καταργήσει την έννοια του έθνους – κράτους και την αντίστοιχη ιστορικότητά του. Αντικειμενικά λοιπόν ο πατριωτισμός αφορά όλους τους πολίτες, μαζί και τους πολιτικούς, ανεξάρτητα αν πολλοί απ' αυτούς ενεργούν περισσότερο ως ιδιώτες παρά ως δημόσια πρόσωπα, όπως θα όφειλαν.

Εάν επιχειρήσουμε να σκεφτούμε σχετικά επί του παραδείγματος: Ελλαδική χώρα του τώρα, διαπιστώνουμε ότι η πλειονότητα των πολιτών αμφισβητεί τον πατριωτισμό του πολιτικού προσωπικού – και όχι άδικα- επειδή πιστεύει πως ένα μέρος του τελευταίου, το πιο ανίκανο: παρέδωσε αμαχητί και ηθελγημένα τη χώρα στα οργανωμένα συμφέροντα διεθνών κερδοσκοπικών συμμοριών και πως ορισμένες άλλες πολιτικές δυνάμεις, κι αυτές όχι ιδιαίτερα ικανές, ενώ αρέσκονται να μιλάνε στο όνομα των συμφερόντων του έθνους κράτους, ακολουθούν τον ίδιο σχεδόν πολιτικό καιροσκοπισμό με εκείνον των πρωτεργατών του κακού, ανεχόμενες έμμεσα ή άμεσα την εν λόγω πολιτική διαβουκόληση.

Το μόνο που φαινομενικά διακρίνει τις «αντίπαλες» πολιτικές παρατάξεις είναι μια προσημαστική ρητορική γύρω από την υπεράσπιση του δημόσιου και εθνικού συμφέροντος. Στην πράξη όμως ουδεμία έχει τολμήσει να εναντιωθεί με ριζοσπαστικές πολιτικές στην ως τώρα καταστροφική πορεία.

Ο πατριωτισμός δεν είναι μόνο η ετοιμότητα για ανδραγαθήματα, για ξεχωριστές ή εξαιρετικές πράξεις και θυσίες σε περιόδους κρίσης ή μεγάλης ανάγκης, αλλά θεμελιωδώς η συνείδηση, ότι κανείς

δικαιώνεται μόνο μέσα από την εύρυθμη κοινωνική και πολιτική συμβίωση με τους άλλους ανθρώπους.

Επομένως, θεμελιώδης προϋπόθεση για να υπάρχει πατριωτισμός, είναι η έντιμη πολιτική συνείδηση, το ισχυρό πολιτικό φρόνημα, που επιτρέπει εναρμόνιση ιδιωτικού και δημόσιου συμφέροντος, με βάση τις αρχές της κοινωνικής ηθικότητας, και αποτρέπει την ιδιοτέλεια των πολιτικών προσώπων, άρα και την προδοσία. Παράλληλα καλλιεργεί και την ύψιστη ετοιμότητα, αναγκαία για την υπεράσπιση των συμφερόντων του έθνους.

Όταν το πολιτικό προσωπικό απαρτίζεται από πρόθυμους διαχειριστές της παγκόσμιας ισοπέδωσης, αντισταθμίζει την απουσία πατριωτισμού, με δήθεν «μεγαλόψυχες» πράξεις - και τέτοιες πολιτικές «μεγαλοψυχίες» επιδεικνύει καθημερινά το δικό μας πολιτικό σύστημα – για να πείθει έτσι τον εαυτό του και τους άλλους ότι εργάζεται για τη «σωτηρία» της πατρίδας. Κατ' αυτό τον τρόπο, στη θέση του πατριωτισμού ανυψώνει τον πιο επικίνδυνον πολιτικό καιροσκοπισμό.

Και οι κοινωνίες; Αν δεν θέλουν να «αυτοκτονούν» πολιτικά, συνεπώς και οντολογικά, αναπαράγοντας μια άθλια πολιτική τους εκπροσώπηση και μετατρέποντας τον εαυτό τους σε αγέλη, αξίζει να έχουν οδηγό της συνολικής τους πράξης τη ρήση του Καντ: «θα επικρατήσει το δίκαιο, ακόμη κι αν χρειάζεται να αφανιστούν όλα τα καθάρματα του κόσμου». Πόσο αυτό είναι δυνατό; Είναι πάντοτε δυνατό ως αφετηρία για την ανάπτυξη μιας ανώτερης κοινωνικοπολιτικής ηθικής, που θα αναγκάζει τον κάθε ανεπαρκή σε πνευματικό ανάστημα και πονηρό, κατά Αριστοτέλη : μεγαλο-απατεώνα ή μικρο-απατεώνα της πολιτικής, να υφίσταται τις συνέπειες της δικαίας τιμωρίας, που απορρέει από ένα άτρωτο από την πολιτική ανομία ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΔΙΚΑΙΩΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ και να εξαφανίζεται από το πολιτικό προσκήνιο.

Η επιδημία και η πολυπλοκότητα

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΣΕΛ. 4

Το πώς η Μαύρη Πανώλη έκανε να καταρρεύσουν κοινωνικές οργανώσεις και εικόνες του μεσαιωνικού κόσμου, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την εμφάνιση μιας νέας εποχής, δεν μπορούμε να το αναλύσουμε εδώ, για λόγους χώρου.

Ερωτήματα, και θέματα που μπορεί να τεθούν

Ωστόσο, δεδομένου ότι είναι φυσικό να προσπαθούμε να κάνουμε προβλέψεις με βάση προηγούμενες εμπειρίες, επόμενο είναι να σκεφτούμε με παράλληλους όρους. Σε ποιο βαθμό θα μεταβληθεί η νοστροπία και μετέπειτα οι κοινωνικές μορφές, αν ο κορωνοϊός τις αλλάξει; Θα μπορούσε να τεθεί υπό έλεγχο μέσα σε τρεις μήνες, και έτσι να δώσει μεν κάποια χτυπήματα στις υλικές δομές και στις δομές σκέψης, αλλά όχι αποφασιστικά. Οπότε ο χρόνος θα θεραπεύσει υλικές και ψυχικές πληγές, και η συνήθεια θα ξαναπάρει το δρόμο της. Αλλά, ανάλογα με τις μορφές με τις οποίες θα αναπτυχθεί, θα μπορούσε να οδηγήσει και σε κάποια μη θεραπεύσιμη πληγή, τέτοια που να χτυπήσει αποφασιστικά τις κοινωνικές διαδρομές, οδηγώντας έστω και σε μικρή απόκλιση της πορείας τους.

Θα μπορούσαν τότε να «παίξουν» θέματα όπως ο ρόλος των Κινέζων στο νέο κόσμο, η σχέση μεταξύ Δύσης και Ασίας, η αυτοαξιολόγηση των επισημονικών μας γνώσεων, η σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ ελίτ και λαού, η αίσθηση ευθραυστότητας την οποία η τεράστια κοινωνική πολυπλοκότητά μας θα μπορούσε ξαφνικά να ανακαλύψει (ιδίως την αλληλεξαρτώμενη μορφή του οικονομικού μας γίνεσθαι, κι αυτόν καθ'αυτὸν τον ρόλο του κοινωνικού ελέγχου στο οικονομικό γίνεσθαι), η έλλειψη ανθεκτικότητας των οικονομικών μας μορφών (άρα και των κοινωνικών), η αίσθηση των πραγμάτων που είναι πραγματικά σημαντικά, ο ρόλος της πολιτικής, μια αναστροφή ανάμεσα στην επιδημία του προηγούμενου ανταγωνιστικού ατομικισμού και μια νέα αξιολόγηση της συλλογικής συνεργατικής ευημερίας, η σημασία της κατανόησης περιπλοκών πράξεων, και πολλά άλλα.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΣΚΟΥΛΑ 2 ΡΕΘΥΜΝΟ, ΤΗΛ: 2831035042, ΦΑΞ: 2831023392,
E-MAIL: k.kainotomia@gmail.com SITE: www.koinonikikainotomia.gr
FACEBOOK: Κοινωνική Καινοτομία <https://www.facebook.com/k.kainotomia/>.

Η έκδοση της εφημερίδας «Κοινωνική ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» δίνει το χρονικό περιθώριο στους αναγνώστες της, να στείλουν τις κοινωνικές καινοτόμες προτάσεις τους, στην εφημερίδα στο φαξ 2831023392 ή στο e-mail: k.kainotomia@gmail.com

Οι προτάσεις αυτές θα παρουσιάζονται είτε ως άρθρο, είτε ως μέρος των διαλόγων, στα επόμενα φύλλα.

Για τον σκοπό αυτό σε κάθε έκδοση, θα αναγράφονται τα θέματα που θα συζητηθούν στην επόμενη έκδοση της 31/7/2017. Τα θέματα αυτά είναι:

1. ΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
2. ΚΡΑΤΟΣ	ΔΗΜΟΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ
3. ΑΓΟΡΑ	ΔΗΜΟΣ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ
4. ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟ	ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ
5. ΧΡΗΜΑ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΑ	ΑΡΘΡΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ
6. ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ:	>> >>
7. ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ:	>> >>
8. ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ:	>> >>

Η εφημερίδα «Κοινωνική ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» κυκλοφορεί σε συγκεκριμένα σημεία πώλησης στην ΚΡΗΤΗ. Τα σημεία αυτά αναγράφονται στην ιστοσελίδα. www.koinonikikainotomia.gr, στην οποία αναρτώνται αναλυτικά όλες οι εκδόσεις της εφημερίδας

Το αντίτιμο για την εφημερίδα είναι προαιρετικό. Στα σημεία πώλησης οι εφημερίδες διατίθενται σε ιδιαίτερο σταντ πάνω στο οποίο υπάρχει «κουμπάρας» στον οποίο ο αναγνώστης προαιρετικά εισφέρει την οικονομική βοήθεια του, για την συνέχιση της έκδοσης της εφημερίδας.

Η οικονομική διαχείριση της εφημερίδας δημοσιεύεται σε κάθε έκδοση όπως παρακάτω.

- ΔΑΠΑΝΕΣ: ΕΚΤΥΠΩΣΗΣ 5^{ου} ΕΤΟΥΣ 700€ - ΔΙΑΝΟΜΗΣ: ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΑ - ΙΔΡΥΣΗΣ: 1.716€ - ΛΟΙΠΑ...
- ΕΣΟΔΑ: ΙΔΡΥΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ 1.800€ - ΚΟΥΜΠΑΡΑ: 730€
- Εισφορές εκτός από τους κουμπάρδες δεν γίνονται δεκτές.

Την εφημερίδα διαχειρίζεται η Μη Κερδοσκοπική εταιρεία «Κοινωνική ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» με έδρα Σκουλά 2, Ρέθυμνο, τηλ 2831035042, φαξ 2831023392. Υπεύθυνος: κ. Δημήτρης Ηλιάκης, e-mail: demeliakis@gmail.com, τηλ: 6974322338, facebook: Κοινωνική Καινοτομία, <https://www.facebook.com/k.kainotomia/>.

ΣΗΜΕΙΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΕΝΤΥΠΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΝΟΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ

- Καστέλι Κισσάμου, περίπτερο έναντι 1ου Γυμνασίου κ. Γεώργιος Τσουρουανάκης τηλ. 6972289878
- Χανιά, καφετέρια ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ οδός: Χατζ. Νταλιάνη 40. κ Σπύρος Ανδρουλάκης, τηλ 6973350988
- Χανιά Πολυχώρος ΜΕΓΑΛΟ οδός: Γρηγορίου Ε' 69. τηλ 2821072352
- Παλαιόχωρα καφετέρια ΚΟΚΟΝΑΤ κ. Αντώνης Σεργιντάνης τηλ. 6971655429
- Κάνταρος, Σταθμός ΚΤΕΛ
- Βρύσες Αποκορώνου καφετέρια LA LUNA κ. Γιάννης Κασαπάκης τηλ 2825051500
- ΚΤΕΛ Χανίων - Καστελλίου - Παλαιόχωρας - Βρυσών

ΝΟΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ

- Ρέθυμνο: Κέντρο Τύπου Μοάτσου. κ. Χαρίση Ελευθερία τηλ. 2831025935
- Ρέθυμνο: Βιβλίο Τύπος, Ηγουμενίου Γαβριήλ 137
- Ρέθυμνο: Cul de sac, κ. Χαμογιωργάκης (Πλατεία Τίτου Πετυχάκη - Πλάτανος)
- Ανώγεια super market ΑΡΙΑΔΗΝΗ κ. Τάσος Σταυρακάκης
- Πέραμα, καφετέρια REVANS, τηλ 2834023319
- Σπήλι, super market, Σταύρος Μπριλάκης
- ΚΤΕΛ Ρεθύμνου

ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

- Ηράκλειο Δισκοπολείο Αεράκης τηλ. 6980976609 (Πλατεία Κοραή)
- Ηράκλειο Κέντρο Τύπου κ. Βαγγελιώ Κουτάντου τηλ. 2810231090
- Μοίρες - ΚΤΕΛ Ηρακλείου
- Βιάννος καφέ ΑΔΑΜΑΚΗΣ κ. Ειρήνη κ υιός Πετράκης τηλ 2895022249
- ΚΤΕΛ Χανίων - Ρεθύμνου, Ηρακλείου - Λασιθίου

ΝΟΜΟΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

- Ιεράπετρα - ΚΤΕΛ Λασιθίου
- Άγιος Νικόλαος καφετέρια Αστέρια λιμάνι Αγίου Νικολάου κ. Μιχάλης Σγουρούς τηλ. 6944714853
- Άγιος Νικόλαος - ΚΤΕΛ Αγίου Νικολάου
- Σητεία καφετέρια ΚΑΦΕ, οδός Καραμανλή Λιμάνι κ. Κοτζαμποξάκης τηλ 6975779052, 2843025131
- Σητεία - ΚΤΕΛ Λασιθίου